

ΠΥΡΣΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ: Ἀδφάδελφοι.

ΙΟΥΛΙΑΣ ΠΕΡΣΑΚΗ: Ἡ Νεανίδα.

ΓΕΩΡ. ΑΒΑΖΟΥ: Διαβολοσκορπίσματα.

ΔΗΜ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ: Μυριέλλα.

ΠΑΝΟΥ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ: Κυνοπωριάτικα.

ΑΓΗ ΔΕΒΕΝΤΗ: Ἴδέα, Λόγια στὴ νύχτα.

ΧΑΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗ: Σταλαγματιές.

ΓΙΑΝΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΗ: Πυροφάνι.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

Κοντόεργο.—Ἐκθεσὴ.—Βωμός.—Μανόλης Μαγκάκης.
—Γιὰ τὴ σύγχρονη Λογοτεχνία.—Κ. Μαλέας.—Ἡ Νεανίδα.—Ἀδάμ.—«Βίος καὶ δράσις τοῦ Βύρωνος ἐν Ἑλλάδι».—Διαβολοσκορπίσματα.—Ἀνέκδοτοι στίχοι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΧΡΟΝΙΑ Β'.—ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ-ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1918

ΤΕΥΧΗ 13 ΚΑΙ 14

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΔΟΣ

“ΠΤΡΟΣ.,

Σελίδες 24-32

ΕΚΔΟΤΗΣ ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΤΡΟΜΕΣ

Ἐσωτερικοῦ

Γιὰ ἓνα χρόνο Δραχ. ὀχτώ
Γιὰ ἕξι μῆνες » πέντε

Ἐξωτερικοῦ

Γιὰ ἓνα χρόνο Φρ. χρ. δέκα
Γιὰ ἕξι μῆνες » » ἕξι

Τὸ τεῦχος μιὰ δραχμὴ.

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ-4

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων παρακαλεῖ τοὺς κ.κ. Προέδρους τῶν ἐν Ἀθήναις Σωματείων, (Συλλόγων, Συνδέσμων, Ἐνώσεων) νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ Δημαρχιακὸν κατάστημα τὴν προσεχῆ Τετάρτην (24ην τρέχ.) καὶ ὥραν ἑν μ. μ., ἵνα μετὰ τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς συσκεφθῶσιν ἐπὶ ὑποθέσεως γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ὁ Δήμαρχος, πεποιθὼς εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν πάσης φύσεως γενικοῦ ἢ μερικοῦ σκοποῦ Σωματείων, ἐπιθυμεῖ νὰ πιστεῦσιν ὅτι ἡ πρόσκλησίς του θὰ γίνῃ εὐμενῶς δεκτὴ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1918.

Ὁ Δήμαρχος

ΣΠ. ΠΑΤΣΗΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι,

τὴν 31ην λήγ. μηνός, ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 11—12 μ. ἐνεργηθῆσεται ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ πρόχειρος μειοδοτικὸς συναγωνισμὸς δι' ἐγγράφων προσφορῶν διὰ τὴν ἀπὸ τῆς προκυμαιῶσ Πειραιῶς μεταφορὰν, ἀπόθεσιν καὶ ἀποθήκευσιν εἰς τὰ ἐν τῇ συγγραφῇ οὐριζόμενα μέρη γυτοσιδηρῶν σωλῆνων διαμέτρου 0.200 καὶ 0.400 βάρους ὀλικοῦ τόννων 465.

Τῶν ὄρων τῆς ταυταρίθμου διακηρύξεως καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων δύνανται νὰ λάβωσι γινῶσιν οἱ βουλόμενοι καθ' ἑκάστην ἐν τῷ τμήματι τῶν Ὑδραυλικῶν τοῦ Δήμου ἀπὸ 11—12 μ.

Ὁ Δήμαρχος

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1918
ΤΕΥΧΗ 13 ΚΑΙ 14

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

“ΑΣΦΟΔΕΛΟΙ,”

Ὅλη ἡ ἀξία τοῦ εἴδους τῆς τέχνης τοῦ Μαλακάση, στηρίζεται στὴν ἐνόητα καὶ καθαρότητα τῆς ποιητικῆς οὐσίας καὶ μορφῆς. Αἵσθημα καὶ στίχος ἀχώριστα. Ψυχὴ καὶ σάρκα. Αἵσθημα ραφιναρισμένο, σὲ στίχο μουσικό. Ἀρμονία. Πολύπλοκες συνθετικότητες λείπουν. Ἀπλόχωρα πετάματα τῆς φαντασίας καὶ λυρικὰ τραβήγματα, ποὺ χαρακτηρίζουν πλοῦσια τεχνίτες ἄλλους, ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν. Φροντισμένα τὰ πάντα, ρυθμισμένα ἐπιγραμματικά καὶ μὲ τάξιν βολεμένα. Μὰ πάνου ἀπ' ὅλα τὸ λαγαρὸ ποιητικὸ νόημα καὶ ὁ μετρημένος λυρισμὸς. Κ' ἐνῶ μὲ τέτοια μέσα ὁ ποιητὴς ζητᾷ νὰ φανερώσῃ τὰ καθέκαστα τῆς ψυχῆς, ὑψώνεται στὰ γενικώτατα. Μὲ τὸ εἶδος αὐτὸ δοκιμάζεται ἀσφαλτα τὸ βάθος τῆς ποιητικῆς ιδέας, δοκιμάζεται ἀκόμα καὶ ἡ δύναμη τῆς σύντομης φράσης.

Δῶθε ἀπὸ τὸ ἐπικὸ ποτάμι, πέρ' ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τῆς λαϊκῆς μούσας, τὸ μικρὸ μοντέρνο ποίημα ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὸ στοχαστικὸ αἶσθημα, νὰ ποῦμε, —χρειάζεται καὶ τὸ κατάλληλο ἐκφραστικὸ ὄργανο, ποὺ δίχως αὐτὸ δύσκολα νὰ φτάσῃ στὸν ἀξιοκαλλιτεχνικὸ του βαθμὸ. Ἡ καθαρεύουσα δὲν μπόρεσε νὰ σηκώσῃ τέτοιο ποιητικὸ εἶδος. Τὸ αἶσθημα πάγωνε πρὶν ἀγγίξῃ τὸ στοχασμὸ. Ἡ δημοτικὴ τόλμησε. Καὶ τόλμησε, ἀφοῦ πέρασε ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ Σολωμοῦ, ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ Βαλαωρίτη, ἀπὸ τὸ πινέλο τοῦ Κρυστάλλη, ἀπὸ τὴ ζωγόνα θέρη τοῦ

Παλαμᾶ. Κι δμως πάντα σὰ νὰ νοιώθῃ κανεὶς πὼς χρειάζοταν
ἀκόμα πιὸ πολυχρονη καὶ πολυποικίλη καλλιέργεια, γιὰ νὰ
κρατήσῃ γενναιότερα τέτοιας σειρᾶς ποιητικὰ πλάσματα. Σὰ
νὰ νοιώθῃ κανεὶς πὼς ἡ ἀπόλυτη ἐκφραστικὴ τελειότητα μᾶς
λείπει.

Ὁ ποιητὴς Μαλακάσης, ἀπὸ τοὺς τεχνίτες τῆς πρώτης
γραμμῆς ποὺ φανερωθήκανε τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια, προσπά-
θησε νὰ στρώσῃ καὶ ὁμαλώσῃ δρόμο σημαντικὸ γιὰ τὴ νέα τέχνη.
Μὲ τὸ πρῶτο του βιβλίο, τὰ «Συντρίμματα» (1899), φάνηκε ἀ-
μέσως ποιὰ εὐτυχισμένη χορδὴ τῆς λύρας ἄγγιξε τὸ ταλέντο
του. Οἱ κατοπινὲς συλλογές του «Ὁρές», «Πεπρωμένα» καὶ ἡ
τελευταία «Ἀσφάδελοι», ἀκολουθοῦνε πιστὰ τὸν ἴδιο τόνο μὲ
ὠριμώτερα τὰ ποιητικὰ στοιχεῖα. Ἡ τρυφερότητα ποὺ τονε δια-
κρίνει, μᾶς δίνεται σὰν τὴν ἡμερὴ μακαρισμένη γλύκα λιο-
λουσμένου χειμωνιάτικου μεσημεριοῦ. Στέκεται μακριὰ ἀπὸ τὸ
αἰστηματολογικὸ ξεχειλίσμα ποὺ γελοιογραφεῖ, πολλὰς φορές,
στίχους ἄλλων.

Τὸ ἀνατάραχο ξεχωριστὸ πάθος τῆς πλούσιας μαζὶ κι ἀπλῆς
μεσολογγίτικης πλάσης—ἐκεῖ γεννήθηκε ὁ ποιητὴς στὰ 1870
—καθρεφτίζεται ἀκέραιο στὰ λαγαρὰ νάματα τῆς βρυσομάννας
του μούσας.

Περνῶ καβάλλα· ὁ φειδαρὸς σελαγισμὸς τοῦ Εὐήνου
Μοῦ δείχνει τὸν κλειστὸν ἀνθὸ τοῦ τραγικοῦ μου κρῖνου
Ποῦ ἀργότερα, ἔξεφύλλισε στὸν ποταμὸ ἐνὸς θρήνου.

Μὲ τὸ ἔργο του δλάκερο ποὺ κλείνει μιὰ ἰδιαίτερη ἀτομι-
κότητα, τραγούδησε μὲ χάρη γεμάτη βάθος καὶ νόημα τὴν ἀ-
στικὴ ψυχὴ, πάνου στὴ δημοτικὴ μας γλώσσα μεταχειρισμένη
μὲ θάρρος καὶ καλλιτεχνικὴ φροντίδα. Ἡ ἐντύπωσή του, ἀπὸ
τὴ γύρα ζωὴ, μᾶς προσφέρνεται συχνὰ μὲ τὴν πικράδα καὶ τὴ
μελαγχολία, ποὺ νοιώθει ὁ στοχαστικὸς ἄνθρωπος γιὰ τὴ γήϊνη
ματαιότητα.

Μέσ' ἀπὸ τὸ θαμπὸ γυαλὶ τοῦ παραθύρου στέκει
Τὸ φάντασμα τῆς συμφορᾶς, ἐνῶ μακριά, πλατεῖα,
Στὴ νύχτα τὴν ἀσβολερή, τρελλὸ τὸ ἀστροτελέκι
Γράφει πεντάλφες στ' οὐρανοῦ τὴν πλάκα μὲ φωτιά...

Σημεῖα, μηνήματα κακά! Τὸ μαῦρο κυπαρίσσι
Λαμπάδιτε ἀπ' τὸν κόκκινο μεγάλο κεραυνό,
Καὶ τὸ παράθυρο ἀνοίξε κι ὠρμησε ἡ ἄγρια φύση
Νὰ παίξῃ ἐκεῖ μ' ἓνα ἄχαρο συντρίμμι ἀνθρωπινό.

Μὰ καὶ κεῖ ποὺ ὁ θρήνος σταματᾶ, κι ὁ ποιητὴς ζητᾶ ἓνα
τόνο χαρούμενο νὰ βρῇ, πάντα τὸν παραστέκει κάποιος ἰσκιος
γλυκὸς βαθύτατης ἐγκαρτέρησής.

Διαβάξω μέσα στὰ ἱερὰ βιβλία τοῦ πόνου γιὰ νὰ βρῶ
Τί τάχατε μοῦ λείπει,
Καὶ βλέπω τὴν παρηγοριὰ πὼς δὲν μπορῶ νὰ τὴ χαρῶ
Μῆτε στὴν τόση λύπη...

Ἔτσι ἡ ποίηση τοῦ Μαλακάση μὲ τὴν ἀπαλὴ πνοή, τὴ δια-
μαντένια διαφανάδα, τὴν προσοχὴ στὸ στίχο τὸ γερὸ καὶ τὴν
ἐκφραση τὴ ζυγιασμένη, στέκεται παράδειγμα ἀξιοσέβαστο ἐρ-
γασίας διαλεκτῆς, ποὺ ποτέ της δὲ θέλησε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ
σύνορα τῆς λιτῆς μόρεσής της. Ἐκεῖ χρωστᾶ τὴ δύναμή της
καὶ τὴ ζηλεμένη της ἀξία. Ἄν μαζί μ' αὐτὰ δὲν μπορεῖ νὰ λο-
γαριαστῇ καὶ μιὰν ἀνώτερη πνοὴ ἐξαιρετικῆς πρωτοτυπίας,
ἴσως τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ τ' ἀποδώσῃ κανεὶς, στὴν κατάστασι
γενικὰ τῆς λογοτεχνίας μας, ποὺ ἀπὸ ἔλλειψη κίνησης καὶ πο-
λιτισμοῦ,—πολὺ ἀργότερα παρὰ σ' ἄλλους τόπους, καταχτᾶ
πνευματικὸς σταθμούς, ἀπαραίτητους γιὰ νὰ δώσουνε πλατιά
φτερεὰ σοφῆς τόλμης στὸν κάθε ἀξιο τεχνίτη μας.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Η ΝΤΑΝΤΙΣΤΑ

Στὴν ποιήτρια ΔΩΡΑ ΜΟΑΤΣΟΥ

— Ἦθελα τὴ νταντίστα, εἶπα στὴν ὑπηρέτρια πού μου ἄνοιξε. Καί ἡ ὑπηρέτρια μὲ σιγανὰ βήματα καὶ γλήγορες κινήσεις: — Περάστε, σὰς παρακαλῶ.

Μπήκα στὸ σαλονάκι καὶ περιμένοντας κοίταζα τὰ διάφορα περιοδικὰ πού εἶταν ἀπάνω στὸ τραπέζι τῆς μέσης.

Ἐπειτα ἀπὸ κάμποση ὥρα βγήκε μιὰ γυναίκα μικρὸσωμη, μᾶλλον παχουλή καὶ μὲ τριανταφυλλένιο προσωπάκι.

— Δὲν μπορῶ νὰ σὰς δεχτῶ τώρα, δὲν μπορῶ, εἶπε πολὺ βιαστικά, πολὺ νευρικά, πολὺ ἀπότομα. Νὰ σὰς δώσω ἕνα rendez-vous, ξανάπε χαμογελώντας ξαφνικά καὶ ἀρκετὰ ὥστε νὰ φανοῦν τὰ κάτασπρα δοντάκια τῆς, καὶ σοβαρεύοντας πάλι ἀμέσως τὸ πρόσωπό τῆς ὥστε νὰ προσέχει κανεὶς μόνον στὰ δυὸ γαλανὰ κ' ἐκφραστικά τῆς μάτια.

Ἐπειδὴ χαμογελοῦσε καὶ σοβάρευε μὲ καταπληχτικὴ ταχύτητα κινήσεων τοῦ προσώπου, μ' ἀνάγκασε νὰ σταματῶ τὸ βλέμμα μου στὸ πρόσωπό τῆς.

Συμβουλευτήκε ἀρκετὴ ὥρα τὸ σημειωματάριό τῆς. Ἐπὶ τέλους μοῦ ἔδωσε μιὰ ὥρα, νὰ πάω μετὰ τρεῖς ἡμέρες.

— Στὶς ἔντεκα παρὰ τέταρτο. Ξέρετε, εἶμαι πολὺ ἀκριθής, εἶπε μὲ τὸν παράξενο μορφασμὸ τῆς.

Στὴν ὀρισμένη μέρα καὶ ὥρα πού πήγα, μὲ δέχτηκε στὸ ἐργαστήριό τῆς.

Ἐπειτα ἀπὸ τίς σχετικὲς ἐρωτήσεις γιὰ τὸ δόντι, μὲ ρώτησε ἂν εἶμαι ξένη.

— Ναί, τῆς ἀπάντησα, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Φάνηκε εὐχαριστημένη, καὶ καθὼς εἶτανε σκυμένη πάνω ἀπ' τὸ πρόσωπό μου μὲ τὰ ἐργαλεῖα στὸ χέρι, μοῦ διηγήθηκε:

— Λίγο ἔλειψε νὰ πάω στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐγκατασταθῶ, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ παντρευτῶ μὲ κάποιον Ἕλληνα ὀδοντοίατρο, ἀλλὰ λόγοι θρησκευτικοὶ μ' ἀνάγκασαν ν' ἀφίσω αὐτὸ τὸ δνειρο. Ναί, λόγοι θρησκείας, εἶπε καὶ σταμάτησε.

Σὲ λίγο ξανάρχισε.

— Γιὰ πολὺν καιρὸ ζητοῦσα τὸ δρόμο μου. Πήγα στὸ τέμπλο τῶν διαμαρτυρομένων, πήγα στὴ συναγωγὴ τῶν Ἑβραίων, συνδέθηκα μ' ἕνα Τοῦρκο μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ μοῦ ἐξηγήσει τὸ Κοράνιο, ἔφτασα μάλιστα ὡς τὴν τρέλλα—τόσο εἶμαι εὐσυνείδητη—νὰ γίνω πρὸς στιγμὴ libre penseuse διαδάζοντας πολλὰ βιβλία σχετικὰ κ' ἔχοντας ὀδηγὸ μου φίλη πεπειραμένη. Ὅλα ὅμως αὐτὰ ἄδικα, γιὰτὶ κατάλαβα πὼς ἡ μόνη ἀληθινὴ θρησκεία πού ὑπάρχει εἶναι ἡ καθολικὴ, μὲ τὸν Πάπα. Γι' αὐτὸ ἀλλωστε δὲν πήρα καὶ τὸ συμπατριώτη σας· σκέφθηκα τὰ παιδιὰ μας,—ἂν εἶχαμε—καὶ γι' αὐτὸ μάλιστα τὰ χάλασα μὲ τὴν οἰκογένειά μου, γιὰτὶ σὲ μιὰ θρησκευτικὴ συζήτηση πού εἶχαμε καὶ δὲ συμφωνοῦσαμε, πήρα τὸν ἀδερφό μου, πού ἔχουμε ἀκριθῶς τίς ἴδιες ἰδέες, καὶ φύγαμε.

Κι' ὅταν μίλησε γιὰ τὸν ἀδερφό τῆς, θυμήθηκα ἕνα νέο πού τῆς ἔμοιαζε καταπληχτικὰ στὸ πρόσωπο καὶ στὸ μπόι. Μοῦ εἶχε κάνει ἐντύπωση, ἐπειδὴ μὲ χαιρετοῦσε πολὺ εὐγενικὰ ὅσες φορές τὸν συναντοῦσα στὶς σκάλες.

Ἐνα δυὸ φορές ἀκόμα πού τὴν εἶδα, μίλησε μὲ τὸν ἴδιο τόνο γιὰ τὴ θρησκεία καὶ γιὰ τὸ γάμο, μὰ τὴν τελευταία φορὰ πού ξαναπήγα μὲ ὑποδέχτηκε μελαγχολικὴ. Σὲ λίγο ὅλα τὴν ἐπείραζαν. Τὴν ἐπείραζαν τὰ φάρμακα, τὴν ἐπείραζε ἡ πολυθρόνα, τὰ ἐργαλεῖα, τὸ φῶς, τὸ μπαμπάκι. Τὰ χέρια τῆς ἔτρεμαν, καί, ἴσως γιὰ νὰ κρύψει τὴ νευρικότητά τῆς, ἄρχισε νὰ μοῦ διηγεῖται, μὲ ἀκριβεία καὶ λεπτομέρειες, γιὰ κάποια ἀγορὰ πού ἔκανε ἄλλοτε, στὸ Hôtel Dronot, μιᾶς Παναγίας σκαλιστῆς σὲ ξύλο. Κι' ἄξαφνα ἀπότομα ἔπαψε τὴν κουβέντα, κι' ὅταν ξανάρχισε μίλησε πάλι γιὰ τὸ γάμο.

— Εἶμαι συγκινημένη σήμερα, μὰ δὲν ξέρετε τόσο! Φαντασθῆτε, εἶναι ὁ τρίτος γαμπρὸς πού διώχνω φέτος. Μὰ νὰ, μόλις πρὸ ὀλίγου, πού εἶταν ἐδῶ, τὸν ἔκανα νὰ καταλάβει πὼς ὅλα ἐτελείωσαν μαζὺ μας...

— Τὸν εἶχα γνωρίσει πρὸ πέντε μηνῶν σ' ἕνα φιλικὸ μου σπῆτι καὶ μοῦχε συμβεῖ αὐτὸ τὸ περίεργο, νὰ τονε συμπαθῆσω. Εἶτανε πολὺ νόστιμος, μὰ σχεδὸν ὠραίος, καὶ ἔξυπνος, ἀλλὰ μιὰ ἔξυπνάδα εἰρωνικὴ, σαρκαστικὴ.

— Ὅχι, ὄχι, εἶπε σοβαρεύοντας στὸν ὑπέρτατο βαθμὸ τὸ

πρόσωπο της, όχι, έντελώς αντίθετος πρὸς τὶς θρησκευτικὲς μου ἀντιλήψεις!.. Ἄν δὲν παντρευθῶ ὡς τὰ τριάντα, δὲ θὰ ζητήσω πιά... πλησιάζω, ἀφοῦ εἶμαι εἴκοσι πέντε χρονῶν!.. καὶ πικρογέλασε παράξενα, πού μ' ἔκανε νὰ σταματήσω τὸ βλέμμα μου στὰ ἑκφραστικά της μάτια κ' ἔπειτα στὸ στόμα της μὲ τὰ κάτασπρα δόντια.

Λίγο πρὶν φύγω, πάλι ἀπότομα ἄρχισε νὰ εἶναι διαχυτική καὶ χαρούμενη, κ' ἔταν ἔφτασα στὴν πόρτα, μούλεγε, καθὼς μούσφιγγε τὸ χέρι :

— Δὲν πιστεύω νὰ μὲ ξεχάσετε τώρα πού δὲν ἔχετε ἀνάγκη πιά ἀπὸ μένα... Πρέπει νὰ τὸ ξέρετε πῶς θὰ εἶμαι εὐτυχής, ἂν κάποτε μπορῶ νὰ σᾶς βλέπω, ἀφοῦ μάλιστα καθόμαστε στὸ ἴδιο σπίτι. Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ κατεβαίνετε ἕνα πάτωμα... ἐλάτε ὅποτε θέλετε.

Ἐποσχέθηκα κ' ἀποχαιρετήσηκαμε. Δὲ βρῆκα ὅμως ποτὲ τὴν αἰτία νὰ πάω νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ. Κάποτε συναντιόμαστε στίς σκάλες, κ' ἐπειδὴ εἶχε περάσει πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε, ἀνταλλάξαμε μόνο τὰ χαμόγελά μας, μ' ἕνα κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ, καὶ τὸ συνηθισμένο καλημέρισμα.

Μὰ κάθε μέρα μ' ἔκανε νὰν τὴ συλλογίζομαι ἐπειδὴ εἶχε ἐπιδοθεῖ, κατὰ παράξενο τρόπο, στὴ μουσική.

Ἐνάμεσα σὲ δυὸ rendez-vous, φαίνεται, γιὰ πέντε δέκα λεπτά πού εἶχε καιρό, ἄρχιζε νὰ παίζει τρελλὰ καὶ βιαστικά ἕνα τέταρτο ἀπὸ κάποιο βάλς, μισὸ ὄγδοο ἀπὸ μιὰ marche funèbre, καὶ ἔχνη κάποιου σκοποῦ ἀπὸ ὄπερα, ἀλλὰ, ἐτελείωνε πάντοτε μὲ τὴν «Prière d' une vierge».

Τὸ βράδυ ὅμως, μετὰ τὸ φαί, πού δὲν εἶχε δουλειά, ἄρχιζε τὸ πιάνο. Κι' ἔπαιζε καὶ τραγουδοῦσε χωρὶς νὰ σταματήσει ὡς τὶς δέκα, τὴν κανονισμένη ὥρα τῆς ἡσυχίας.

Καὶ γιὰ κάτι ἄλλο μ' ἔκανε νὰ τὴ συλλογίζομαι. Γιὰ τὰ φορέματα της πού φοροῦσε τόσο μακριά, ἐνῶ ἡ μόδα εἶτανε τὰ κοντά, γιὰ τὰ παπούτσια πού φοροῦσε χωρὶς τακούνι, καὶ γιὰ τὰ μεγάλα μπουκέτα τῶν λουλουδιῶν πού βαστοῦτε ὅσες φορὲς τὴν ἔβλεπα ν' ἀνεβαίνει στίς σκάλες.

*Ὅταν, μετὰ ἕνα χρόνο, τὴν εἶδα στὸ μπράτσο ἐνὸς πελώριου ὑπαξιωματικοῦ, εἶχε μεταμορφωθεῖ. Κομπή, έντελώς τῆς μόδας,

πιὸ ψηλὴ κ' ἀδυνατισμένη, μ' ἕνα μεγάλο ντεκολτέ, καὶ μ' ἕνα μαῦρο καπελλάκι μὲ γύρω γύρω ἀγκρεπίτσες πού τὶς ἔπεφταν χαριτωμένα στὸ πρόσωπο καὶ τὴν ἔκαναν νὰ ξανανιώνει, μὲ βαμένα χειλάκια, καὶ πάντα μὲ τὰ κάτασπρά της δοντάκια, μού ἔκανε τὴν ἐντύπωση πεταλούδας τρελλῆς τὴν ἀνοιξη, ἀπ' τὸ μεθύσι τοῦ Ἥλιου καὶ τῶν λουλουδιῶν.

Τώρα τὸ βράδυ στὸ πιάνο, πού ἔπαιζε καὶ τραγουδοῦσε, τὴν φιλοῦλα φωνὴ της τὴ συνόδευε βαρεῖα ἀντρικὴ φωνή. Κι' ἔταν μιὰ μέρα τὴ συνάντησα νὰ μπαίνει κρεμασμένη στὸ μπράτσο τοῦ ὑπαξιωματικοῦ της, ἡ θυρωρὸς πού στεκότατε στὴν πόρτα μὲ σταμάτησε μ' ἕνα χαμόγελο πονηρό.

— Εἶδατε τὴ νταντίστα πῶς ἄλλαξε; μού εἶπε.

— Ναί, ἀδυνατίσε.

— Ὁ καὶ πολὺ, μὰ πολὺ. D' ailleurs c'est l'amour qui la travaille. Νομίζω ὅτι εἶναι ἄρραδωνιασμένη μὲ τὸν ψηλὸ ὑπαξιωματικὸ πού τὴν εἶδατε ν' ἀνεβαίνει.

Καὶ μὲ τὴ συνεθισμένη φλυαρία τῶν θυρωρῶν, πρόσθεσε:

— Φαίνεται πῶς ἐκεῖνος φεύγει τὰ ξημερώματα. Φαντασθῆτε, ὅταν γυρίζουν κ' ἀνεβαίνουν τὶς σκάλες, σὲ κάθε σκαλοπάτι σταματοῦνε καὶ φιλοῦνται. Κανεὶς δὲ θὰ τῶλεγε ἐδῶ καὶ μερικὸς μῆνες...»

Κι' ἀπὸ τότε, ποτὲ μου ἄλλοτε τὸ βράδι δὲν ἄκουσα τέτοια γέλια, τέτοιες φωνές, καὶ τέτοιες στριγγλιές ν' ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὸ κάτω πάτωμα, ὅπως τὸν τελευταῖο καιρό, κ' οἱ πόρτες νὰ χτυπᾶνε τόσο ἀπότομα.

Τὴν πελατεία της τὴν ἐγκατέλειψε χάρη τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, κ' ἔδρανε πάντα στριμωγμένη στὸ μπράτσο του καὶ καλημέριζε καὶ καληνύχιζε μὲ φωνὴ χελιδonioῦ γνωστούς καὶ ἀγνωστούς πού συναντοῦσε στίς σκάλες. Τὸ πιάνο τὸ ἄρχιζε σὰ σὲ στιγμὴ παραφορᾶς ἄρρρ... καὶ τὸ ἄφινε μάλς ἐκεῖνος ἀκούγότανε νὰ γελάει μὲ τὴ βαρεῖα καὶ βραχνὴ φωνή του.

*Ἀνεβαίνοντας σπίτι μου εἶδα στὴν πόρτα της ἕνα μεγάλο φάκελλο, ἀκριβῶς ἐκεῖ πού εἶχε τὴν πλάκα μὲ τ' ὄνομά της. «Κυρία Λερνά» ἔγραφε.

Τὴν ἴδια μέρα πού ἔτυχε νὰ περάσω ἀπ' τὴ λόξα τῆς θυρωροῦ, μού εἶπε :

— Έχει δυο μέρες που παντρεύτηκε ή νταντίστα με τόν ψηλό ύπαξιωματικό που τή βλέπατε τελευταία. 'Ο άντρας μου χρησίμευσε μάρτυρας στη Δημαρχία. 'Ο κύριος Λερνά, μ' έβλες τις παρακλήσεις που τού έκανε ή νταντίστα, δέ δέχτηκε με κανένα τρόπο νά γίνει θρησκευτικός γάμος. Σάν αληθινός παριζιάνος, που είναι άλλωστε, και σάν κάθε άνθρωπος με λίγο μυαλό που δέν ακολουθεί αυτές τις γελοίες συνήθειες. Σήμερα όμως έφυγε ο κύριος Λερνά για τὸ Μέτωπο... Είχε μείνει αρκετοὺς μῆνες στο Παρίσι, επειδὴ εἶτανε πληγωμένος στο πόδι.

Και ή νταντίστα άρχισε νά δέχεται πάλι ταχτικά τήν πελατεία της.

Τὸ βράδι μόνο, μετά τὸ φαΐ, ἀπὸ τις ὀχτὼ ὡς τις δέκα, τις δυο ὥρες που τις ἔμεναν, άρχιζε τὸ πιάνο.

Κι' ἀπὸ τότε (που έφυγεν εκείνος, έπαιζε ήσυχα, άπαλά, μελαγχολικά, παρακλητικά, μὰ σ' εκείνο που εξακολουθοῦσε νά επιμένει, ὅπως και πριν ἀπὸ τὸ γάμο της, εἶτανε ή «Prière d'une vierge».

Παρίσι

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ

ΔΙΑΒΟΛΟΣΚΟΡΠΙΣΜΑΤΑ

I

Άσπρη περιστερούλα μου, που περπατείς με χάρη και τὰ πουλάκια σ' έχουνε μονάκριβο καμάρι, τάχα θάνοιξης τὰ φτερά, νάρθης στην άγκαλιά μου, νά σε ποτίζω καθ' αὔγη με τὰ γλυκά φιλιά μου; Άσπρη περιστερούλα μου, φτερούγισε άχ! σέ μένα — για δές τα τάλλα τὰ πουλιά πῶς πᾶν ζευγαρωμένα!

II

Άνάθεμα τή νιότη μου, που άγάπες δέ γυρεύει, βρουσούλα πᾶ στην έρημο που γλήγωρα στερεώνει τὸ κρυσταλλένιο της νερό τὸ πίνει ή άμμουδιά κι' ἀπὸ κανένα πούλουδο δέν παίρνει μουρουδιά!

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΥΡΙΕΛΛΑ

ΔΡΑΜΑ ΜΕ ΤΡΙΑ ΜΕΡΗ

ΧΑΡΙΣΜΕΝΟ ΤΗΣ ΞΕΝΟΥΛΑΣ ΜΟΥ

«Ομορφος κόσμος, ήθικός,
άγγελικά πλασμένος...»

ΣΟΛΩΜΟΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΡΥΠΑΣ χτηματίας, 55 περίπου χρονῶν

ΜΥΡΙΕΛΛΑ κόρη του, ἴσαμε 25 χρονῶν

ΘΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ άδερφή του, 60 περίπου χρονῶν

ΜΑΡΚΟΣ ΦΙΛΙΔΗΣ δικηγόρος, ἴσαμε 35 χρονῶν

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ

ΦΡΟΣΩ

ΤΖΟΥΛΙΑ

ΜΑΡΙΑ ὑπηρέτρια τοῦ Ρύπα.

φιλενάδες τῆς Μυριέλλας

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Στὸ σπίτι τοῦ Ρύπα. Σαλονάκι ὁμορφοστολισμένο, με πιάνο στὴ γωνιά. Στὴ μέση, πόρτα δίφυλλη. Δεξιά κι' άριστερά μονόφυλλες πόρτες που άνοίγουνε ή μία, δεξιά, στην κάμαρα τοῦ Ρύπα και ή άλλη, άριστερά, στην κάμαρα τῆς Μυριέλλας.

ΜΥΡΙΕΛΛΑ (μπαίνει βιαστικά, γυρίζοντας ἀπὸ περίπατο, σὰ λαχανιασμένη. Σφαλνάει τὴ μεσιανὴ πόρτα, πετάει τὴν ὀμπρέλλα της σὲ καναπεδάκι και τοιμάζεται νά βγάλει τὸ καπέλλο της. Τῆς άνεβαίνει ένα ο ὕφ βαρυστιμοῦ, μὰ με άλαφρὸ χαμόγελο συντροφεμένο, ἀπὸ τὰ στήθια της).

ΦΙΛΙΔΗΣ. (Άνοίγοντας τὴ μεσιανὴ πόρτα, μπαίνει θαρρετὰ και προχωρεῖ πρὸς τὴ Μυριέλλα, κρατώντας τὸ καπέλλο στοῦ χέρι του). Μὰ για ὄνομα Θεοῦ!... Δὲ θὰ σᾶς φάω, κυρία!... Δυὸ λόγια!... Μονάχα δυὸ λόγια!...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ (χαμογελώντας). Μά, κύριε!... Αὐτὸ λέγεται

συστηματική καταδίωξη!... Και στο σπίτι μου μέσα;... Στο
 ἄσυλό μου;...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Δυὸ λόγια, κυρία μου!... Μονάχα δυὸ λόγια....

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Τὸ ἄσυλό μου...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ἄς μ' ἀφίνατε νὰ σᾶς μιλήσω στὸ δρόμο... Νὰ
 σᾶς πῶ στὸ δρόμο αὐτὰ τὰ δυὸ λόγια ποὺ ἤρθα νὰ σᾶς πῶ ἐδῶ...
 στὸ ἄσυλό σας!...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὰ στὸ δρόμο;... Δὲ σᾶς εἶδα...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Τότε δικό σας φταίξιμο!...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὲ πήρατε τὸ κατόπι ἀπὸ τὸν κινηματογράφο;...

ΦΙΛΙΔΗΣ (χαρούμενα). Σᾶς πῆρα τὸ κατόπι; Ἄ, μπράβο...
 Δὲν μπορείτε νὰν τὸ ξέρετε αὐτό... Εἶπατε, πῶς δὲ μὲ εἶδατε...
 Καὶ γὼ δὲ σᾶς εἶδα νὰ γυρίζετε καθόλου νὰ μὲ κοιτάξετε... Ποῦ
 εἶδατε λοιπὸν πῶς σᾶς πῆρα τὸ κατόπι;

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (σὰ στενοχωρημένη). Δὲ γύρισα καθόλου... εἶν'
 ἀλήθεια... Μὰ σᾶς αἰστανόμουνα πῶς μὲ ἀκολουθεῖτε!...

ΦΙΛΙΔΗΣ (πιο χαρούμενα). Μ' αἰστανόσαστε;... Μὰ δὲ θέλω
 κι ἄλλο!... Γιὰ νὰ μὲ αἰστανόσαστε, σημαίνει πῶς...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (σοβαρά). Δυὸ λόγια θέλετε νὰ μοῦ πεῖτε... μὰ
 ἐσεῖς μιλάτε τόση ὥρα καὶ ὅμως αὐτὰ τὰ δυὸ λόγια οὔτε τ'ἀρχι-
 νήσατε...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Δίκιο ἔχετε!... Θέλω νὰ σᾶς πῶ...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Περιμένω...

ΦΙΛΙΔΗΣ (μπερδεμένα). Νά... ἤθελα νὰ σᾶς πῶ... μὰ πῶς;...
 Νά, αὐτὸ εἶναι! Γιατί δὲ μὲ χαιρετήσατε ἀπόψε στὸν κινημα-
 τογράφο;...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μπᾶ!... Ἄλλο πάλι τοῦτο... Μπορεῖ καὶ νὰ μὴ
 σᾶς εἶδα.. Ἐπιτρέπετε; (βγάζει τὸ καπέλλο της καὶ κάθεται σὲ
 ποτήρινα).

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ὅχι!... Δὲν εἶναι ἀλήθεια αὐτό!... Μὲ εἶδατε!...
 Γιατί;... Τὶ ἔχετε μαζί μου;...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Δὲν κάθεστε;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Εὐχαριστῶ!... (κάθεται). Πεῖτε μου, νὰ ζεῖτε, τί
 ἔχετε μαζί μου;

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Νόστιμο κι αὐτό!... Τὶ θέλετε νάχω;... Μαζί
 σας δὲν ἔχω, δὲν μπορῶ νάχω τίποτα... Μὰ τίποτα...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ἄλλοίμονο! (λυπημένα). Τὸ ξέρω!... Δὲν μπορεῖτε

νᾶχετε τίποτα μαζί μου... Κι ὅμως κάτι ἔχετε... Καὶ γι' αὐτὸ
 ἤρθα ἐδῶ... Νὰ μοῦ ξηγηθεῖτε...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὰ, κύριέ μου...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Σᾶς στενοχωρῶ... Τὸ ξέρω!... Καὶ νὰ σᾶς πῶ τὴν
 ἀλήθεια, ἃ δὲ σᾶς ἐπαιρνα τὸ κατόπι, ἃ δὲν ἐπαιρνα σπίτι σας,
 ἃ δὲ σᾶς ζητοῦσα νὰ μοῦ πεῖτε γιὰ ποῦ λόγῳ δὲ μὲ χαιρετή-
 σατε... ἤσυχία δὲ θᾶδρισκα, μάτι δὲ θᾶκλεινα ἀπόψε...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (χοροδευτικά). Περιφρημα!... Περιφρημα!... ὥστε
 γιὰ τὴν ἤσυχία σας ἤρθατε ἐδῶ;... Καὶ θέλετε νὰ χάσω ἐγὼ τὴν
 ἤσυχία μου γιὰ νὰ βρεῖτε σεῖς τὴ δική σας;...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Γι' αὐτὸ... Ναί... ναί γι' αὐτὸ Ἄμυνα εἶναι!...
 Καὶ κεῖ ποῦ νὰ μὲ σκοτώσετε, σᾶς σκοτώνω... Καὶ κεῖ ποῦ νὰ
 χάσω τὴν ἤσυχία μου, χαλνῶ ἐγὼ τὴ δική σας καὶ ἤσυχάζω!...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Τί χαριτωμένα τὰ λόγια σας!...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Χαριτωμένα ἢ ἄνοστα, δὲν ξέρω... Ἀληθινὰ ὅ-
 μως, κι αὐτὸ δὲν μπορεῖτε νὰ μοῦ τὸ ἀρνηθεῖτε... ὡστόσο...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Ὑπάρχει καὶ ὡστόσο;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μὲ εἶχατε τόσο κακοσυνειθίσει μ' αὐτόνε τὸ με-
 λαγχολικό... τόν... πῶς νὰ τὸν πῶ;.. Ἄ, ναί! τὸ λίγο τσαχπίνικο
 χαιρετισμό σας, ποῦ ἀπόψε, σὰ μοῦ τογὲ στερήσατε, νόμισα...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Ἄ!... αὐτὸ ἔναι!... καὶ τὸ κάτου κάτου, τώρα
 βλέπω πῶς ἐσεῖς δὲ φταίτε... Φταίει ὁ χαιρετισμός μου... Αὐτὸς
 σᾶς ἐσπρωξε νά...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Νά;... Ἐακολουθεῖστε!... Νὰ κάνω τί; παρακαλῶ.

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὰ τὸ βρίσκετε σωστὸ νά;...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Νὰ σᾶς στείλω στίχους;

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Στίχους ἐρωτικὸς σὲ μιὰ κυρία ποῦ μόλις μιὰ
 φορὰ μίλησε μαζί σας, ὕστερ' ἀπὸ σύσταση τυπικιά, καί...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ἐχετε δίκιο! Οἱ στίχοι εἶταν ἄσκημοι κ' ἔ-
 πρεπε νὰ σᾶς θυμώσουν... Ἡ ἀλήθεια ὡστόσο εἶναι πῶς πῆγες
 ἀσκήμισα μερικούς, γιὰ νὰ μὴ νιώσετε πῶς εἶναι... Μὰ τὸ κάτου
 κάτου, ποῦ τὸ ξέρετε πῶς εἶναι δικοί μου οἱ στίχοι; ἐγὼ σᾶς
 τοὺς ἔστειλα ἔτσι, δίχως ὑπογραφή.

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Καλέ, ἐλάτε!... πῶς δὲν τόνισα;... Ποιὸς ἄλ-
 λος μποροῦσε νά...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ἄ, τὸ νιώσατε; Εἶμαι καταγοητευμένος ποῦ τὸ

νιώσατε!... Για νάν τὸ νιώσετε, σημαίνει πὼς καὶ ἡ δική σας ἡ καρδιά κάτι...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Νὰ σὰς πῶ, κύριε... τῶνομά σας; παρακαλῶ...

ΦΙΛΙΔΗΣ. ὦ!... καλὰ!.. Τῶνομά μου!... Μὰ τὸ ξέρετε!...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Σὰς βεβαιώνω...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Τὸ πετάξατε;... Τὸ σκίσατε;... Τὸ κάψατε;...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (γελαστή). Τῶνομά σας;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Τὸ χαρτάκι ποὺ σὰς ἔστειλα μὲ τοὺς στίχους...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (τάχα ἀδιάφορα). Δὲ θυμάμαι!... Ἔχουν περάσει καὶ δυὸ μέρες τώρα... Ποῦ νὰ θυμᾶται κανεὶς;...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μὰ βέβαια!... Ποῦ νὰ θυμᾶται κανεὶς!... Ἄ θέλατε ὅμως... Ἐπιτρέπετε;

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Τί;

ΦΙΛΙΔΗΣ (βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα χαρτί καὶ τὸ ξεδιπλώνει). Κάτι στίχους μου πάλι...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (γελαστή). Εἶχατε σκοπὸ νὰ μοῦ τοὺς στείλετε κι αὐτούς;...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Εἶχα σκοπὸ νὰ σὰς τοὺς δώσω ἀπόψε στὸν κινηματογράφο... Ἄ μὲ χαιρετούσατε, θὰ σήμαινε πὼς καλοδεχτήκατε τοὺς πρώτους μου τοὺς στίχους καὶ θάπαιρνα κουράγιο, θὰ σὰς ζύγωνα, καὶ σὲ μιὰ στιγμή ποὺ ὁ Ρουμπινὲ θάπαιρνε τὶς συνηθισμένες του κουτρούδαλες ἢ ὁ Φιλάντερ θὰ γλυκολιγωνάτανε μὲ κάποια ἀπὸ τὶς μύριες ἐρωμένες του, θὰ σὰς τοὺς ἔδωζα μὲ τρόπο στὸ χέρι...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Κ' ἔτσι θάποφεύγαμε τὴν ἀποφινὴ σκηνή...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μὰ θὰν τοὺς ἀκούσετε τώρα... Θὰ μοῦ κάμειτε τὴν χάρη νὰν τοὺς ἀκούσετε... Κι ἄ δὲ θέλετε, δὲ βλάπτει!... Ἐγὼ θὰν τοὺς πῶ... Εἶναι καλοὶ... πὶο καλοὶ ἀπὸ κείνους ποὺ σὰς ἔστειλα...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Τὸ ἐλπίζω... ἂν καὶ δὲ θυμᾶμαι καθόλου τοὺς στίχους ποὺ μοῦ στείλατε...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Σὰς εὐχαριστῶ... (ἀπαγγέλλει ἥσυχά, φυσικά, μὰ κίπου κίπου ἢ φωνὴ του σιγοτρέμει).

Ἡ μαύρη νύχτα σκόρπισε καὶ ρόδισε ἡ αὐγή...

Ἐνας δειλὸς χαιρετισμὸς, ἓνα γλυκὸ σου γέλι...

Βλέπετε σὰς μιλῶ σὲ ἐνικό, μὰ τὴ ζητάει ὁ στίχος αὐτὴ τὴν οἰκειότητα...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (ἀφαιρεμένη) Ναί... ὁ στίχος...

ΦΙΛΙΔΗΣ (ξακολουθώντας)

κι ἀμέσως—κοίτα—δλόγυρα λουλούδιασεν ἡ γῆ
κι ἓνα πουλάκι δλόγλυκους χαιρετισμούς μοῦ στέλλει...
Ἡ σκατεινὰ διαλύθηκε, φλογίστη ἡ παγωνιά,
ρῶδα οἱ ἀσφοδέλοι γίνηκαν κ' οἱ στεναγμοὶ τραγοῦδια...
Στῆς ζήσης μου τὴν ἀχαρη καὶ σκοτεινὴ γωνιά
ἡ ἀγάπη σου ἤρθε κ' ἔρηξε χλίω λογιῶ λουλούδια...

Ἡ ἀγάπη, ξέρετε... μὲ ποιητικὴ ἄδεια...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (καθὼς παραπάνω). Τὸ ξέρω...

ΦΙΛΙΔΗΣ (ξακολουθώντας).

Τὰ νιάτα, ποὺ δὲ χάρηκα, νά, κ' ἔρχονται ξανά
ὄρσια γιομάτα, μὲ ὄνειρα καὶ μὲ χαρὲς ἀντάμα,
καὶ βγαίνουν νὰ σ' ὑποδεχτοῦν μὲ βάγια καὶ Ὁσανά...
Εὐλογημένη νᾶσαι Ἐσὺ γιὰ τοῦτο σου τὸ θάμα!...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (Ξεκαρδιωμένη). Χά! χά! χά! Γιὰ φανταστεῖτε!...
Ἔτσι μὲ βάγια καὶ μὲ Ὁσανά... Καὶ νᾶρχουμαι καθισμένη κ'
ἐπὶ πώλου ὄνου!... Καρικατούρα ὑπέροχη!... Καλὰ κάματε καὶ
μὲ πήρατε τὸ κατόπι, κύριε Φιλίδη, καλὰ κάματε κ' ἤρθατε
σπίτι μου... Τὸ ποιημά σας εἶναι ὑπέροχο...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Καὶ γὼ σὰς θυμίζω τὸ Ρουμπινὲ ἅμα σὰς τὸ διαδάζω... Ποῦ νὰν τὴ φανταστῶ τόση εὐτυχία!... Μὲ κολακεύετε, κυρία μου, πολὺ.. Παραπολὺ μὲ κολακεύετε...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Ἄ, μπᾶ!... ἔχετε καὶ κανένα ἄλλο νὰ μοῦ διαβάσετε;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Γιὰ τὴν ὥρα, ὄχι!... Μὰ θὰ σὰς τοιμάσω... ἀφοῦ τόσο σὰς εὐθυμοῦν...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μὴ μὲ παρεξηγεῖτε...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Παρακαλῶ!.. Δεύτερα.

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Ἄν κάποτε... (Μπαίνει ὁ Ρύπας) Ἄ!.. ὁ πατέρης!...

ΡΥΠΑΣ (φιλώντας τὴ Μυριέλλα). Παιδί μου... Ὁ κύριος;

ΜΥΡΙΕΛΛΑ (θαρρετά). *Α, μπαρντόν!.. Ο κύριος Μάρκος Φιλίδης... φίλος μου στενός...

ΦΙΛΙΔΗΣ (σιγανά, με συγκίνηση). Φίλος σας;

ΡΥΠΑΣ. *Α!.. Ξέρω... Ξέρω... Χαίρω πολύ, κύριε... Η κόρη μου είναι καταγοητευμένη μαζί σας...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ (τ'έχα πειραγμένη). Πατέρα!..

ΦΙΛΙΔΗΣ (με συγκίνηση). Καταγοητευμένη;

ΡΥΠΑΣ. Ναι... ναι... Καταγοητευμένη... Προχτές μάλιστα πούλαβε το ποίημα πούχατε τήν καλοσύνη νάν τής στείλετε...

ΦΙΛΙΔΗΣ (σαστισμένα) Τό ποίημα; εγώ;..

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Ναι... Κείνο πού σ'ας παρακάλεσα νά μου στείλετε...

ΦΙΛΙΔΗΣ (ξαλαφρωμένα). Σ'ας ευχαριστώ!

ΡΥΠΑΣ. Μά δέν έπαψε στιγμή!.. Τό τόνισε κιόλας... Ξέρετε, παίζει περίφημο πιάνο ή Μυριέλλα. Και θάν τ'όχει τραγουδήσει ώς τώρα... πη!.. άπειρες φορές... Και τ'όμαθα και γώ. Μά μήπως άκούω και τίποτ' άλλο δώ μέσα, δυό μέρες τώρα; (Η Μυριέλλα τού γνέφει νά σωπάσει). Αί, μά τί; Δέν έχω τό δικαίωμα και γώ;... *Αδεια πρέπει νά πάρω; (σιγοτραγουδάει).

Μόνο νά σ'ας βλέπω—*Ηλιου μιάν άχτιδα
ζήτησα για χάρη...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Θά πάψετε, πατέρα; Θά σ'ας μαλώσω...

ΡΥΠΑΣ. *Α, έλα κι έλα!.. Μαλώματα δέ θέλω!.. Μά και γιατί νά πάψω;.. Δέ σ'ας άρέσει τό τραγούδι αυτό, κύριε Φιλίδη;...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Η μουσική του, ναι... πολύ...

ΡΥΠΑΣ. Η Μυριέλλα όμως λέει πώς οι στίχοι άξιζουν πιό πολύ άπό τή μουσική...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Τό λέει κι αυτό ή...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Καλέ, δέν τόν άφίνετε!.. *Όλο θέλει νά λέει άπόψε ο πατέρας... Είναι στα κέφια του...

ΡΥΠΑΣ (σοβαρά). Ού!.. μήν τ'α ρωτ'ας!.. Τέτια κέφια!..

ΜΥΡΙΕΛΛΑ (άνήσυχα). Τί συμβαίνει, πατέρα;... Πάλι κανένα κακό;...

ΡΥΠΑΣ. Κακό κι ολέθριο... Λίγο έλειψε νά καταδικάσω έναν άθώο σήμερα στό κακουργοδικετο!.. *Ακοής εκεί;... Κι

άφορμή αυτός ο φαυλόδιος ο Χρονιάδης, πούτυχε νάναί ένορκος κι αυτός...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Μά για ξένες έγνοιες!..

ΡΥΠΑΣ. *Όχι, ξένες δέν είναι... Η κοινωνία είναι μι' αλυσιίδα και οι κρικοί της... *Αχ, αυτός ο βρωμοχρονιάδης... ο φαυλόδιος...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Τόν ξέρω πολυκαλά τόν κ. Χρονιάδη... Φαυλόδιος δέν είναι... Κάθε άλλο...

ΡΥΠΑΣ. Τόν ξέρεις;... Τότε νά μου τονέ χαιρετ'ας και νάν του ειπεις άπό μέρος μου πώς ή κοινωνία δέ βαστιέται έτσι, με τις μουρλοιδέες πού υποστήριξε μέσα στη διάσκεψη!.. Κ' είναι και παντρεμένος, κ' έχει και κορίτσια!.. Ντροπή του! *Ακοός νά ζητάει νά καταδικάσει τό δυστυχισμένο τό Φραμελίτη!..

ΦΙΛΙΔΗΣ. Αυτόνε πού σκότωσε τή γυναίκα του;

ΡΥΠΑΣ. Ναι.

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Μά άφου σκότωσε, δέν έπρεπε και νά καταδικαστεί;

ΡΥΠΑΣ. Δέ σου πέφτει λόγος έσένα σέ τέτοια ζητήματα... Τή σκότωσε... Πάει καλά!.. Μά δέ ρωτ'ας και γιατί τή σκότωσε; ΦΙΛΙΔΗΣ. Νομίζω πώς...

ΡΥΠΑΣ. Μυριέλλα μου, δέν π'ας κάτου νά πεις νά τοιμάσουνε;... *Έχω μι'ά πείνα διαολεμένη... Θά φάει μαζί μας κι ο φίλος σου... αί;

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Μά βέβαια, α μάς κάνει τήν τιμή...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ευχαριστώ, μά...

ΡΥΠΑΣ. Δέν έχει!.. Θά μείνεις!.. *Υστερ' άπό τό φαή ή Μυριέλλα θά μάς τραγουδήσει στό πιάνο και τό τραγούδι... (τραγουδώντας παρότωνα).

Μόνο νά σέ βλέπω—*Ηλιου

ΜΥΡΙΕΛΛΑ (γελαστή). Καλά, πατέρα, καλά!.. Πάψε κι ε,τι θέλεις κάνω...

ΡΥΠΑΣ. *Α, ναι!.. *Αντάμωσα πολυώρα και τή Φρόσω... Μουπε πώς θά περάσει κι αυτή άπό δώ σέ λίγο...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Τί χαρά!..

ΡΥΠΑΣ. Μά είναι λίγο άλαφρόμυαλη και φοδ'αμαι μήπως ο φίλος μας, άπό δώ...

ΦΙΛΙΔΗΣ (χαμογελώντας). Λέτε νάμαι τόσο επικίντυνος;...

ΡΥΠΑΣ. Ξέρω και γώ!...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Ο κ. Φιλίδης είναι σοβαρός... Δεν τάρέσουνε τὰ τέτια... ψέματα;... Ήπειτα κ' ή Φρόσω... (παίρνει τὸ καπέλλο της, τὴν ὀμπρέλλα της, καὶ φεύγει γελώντας ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ πόρτα).

ΦΙΛΙΔΗΣ. Πειραχτήριο!... Ἔτσι, τῆς ἀρέσει, φαίνεται, νὰ περάζει...

ΡΥΠΑΣ (σοβαρά). Χμ! Καμώνεται πὼς τῆς ἀρέσει... Εἶναι ἕνας τύπος... τί τὰ θές!...

(Σωπαίνουνε γιὰ λίγο. Ὁ Ρύπας ξαπλώνεται σὲ ντιβάνι καὶ ἀνάβει τσιγάρο. Ὁ Φιλίδης, ἀκουμπισμένος σ' ἕνα τραπεζάκι, συλλογίζεται).

ΡΥΠΑΣ. Δὲν καπνίζεις, φίλτατε;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ὁχι, δὲν τὸ συνήθισα...

ΡΥΠΑΣ. Καὶ γὼ δὲν κάπνιζα... Μὰ στὴ φυλακὴ...

ΦΙΛΙΔΗΣ (ξαφνιασμένος). Στὴ φυλακὴ;

ΡΥΠΑΣ. Μπᾶ!... τίποτα... (Ύστερ' ἀπὸ λίγο). Ὡστόσο τί τὰ θές!... Αὐτὸς ὁ Χρονιάδης!... Φίλος σου, αἶ;... Δὲ σὲ συχαίρω...

Ἄ, μὴ κατσουφιάζεις!...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ἐγὼ;

ΡΥΠΑΣ. Δὲν ξέρω, μὰ δὲ φέρθηκε καθόλου καλὰ στὴ σημερινὴ τὴ δίκη. Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ τὸν ἐπαίρνε τὸν ἄνθρωπο σὸ λαιμό του!... Μὰ εἶναι τρομερό!... τρομερό!...

ΦΙΛΙΔΗΣ (στενοχωρημένα). Τίποτα δὲν ξέρω...

ΡΥΠΑΣ. Καὶ ποῦ νὰ ξέρεις!... Βούξε ὅμως ὀξω ὁ κόσμος... ἀγανάχτησε... καὶ ἂν ἔλειπε ὁ Καλικράτης...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μπᾶ!... αὐτὸς ὁ τρομερὸς τοκογλύφος;

ΡΥΠΑΣ. Τοκογλύφος ὄχι! Τὰ χρήματά του ἐμπορεύεται ὁ ἄνθρωπος... κ' εἶναι καὶ φίλος μου στενός...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Νὰ μὲ συμπαθᾶτε...

ΡΥΠΑΣ. Μπᾶ!... τὴ γνώμη σου, φίλε μου, τὴ γνώμη σου!... Αὐτὸς λοιπόν, ποῦ λές, ὁ τοκογλύφος, ποῦτυχε νᾶναι καὶ προϊστάμενος τῶν ἐνόρκων, δημηγόρησε, ἔσκισε τὰ ρούχα του, ἀπόδειξε τετραγωνικὰ τὴν ἀθωότητα τοῦ Φραμελίτη, κ' ἔτσι τὸν ἀπόδωσε στοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας λευκὸ καὶ ἄσπιλο...

ΦΙΛΙΔΗΣ (συμπληρώνοντας, ἤσυχα). Καὶ δολοφόνος!...

ΡΥΠΑΣ (ἀγανακτισμένος). Δολοφόνος αὐτός; Μὰ δὲ δολοφόνησε, κύριε! Ὁχι! Ἀπλούστατα, ὑπερασπίστηκε τὴν τιμὴ του, τὴν τιμὴ τῶν παιδιῶν του!... Σκότωσε μιὰ μοιχαλίδα, ἀπάλλαξε τὴν κοινωνία ἀπὸ μιὰ ὀμπιασμένη πληγῆ... κ' ἔπρεπε νὰ βρεθοῦν αὐτοὶ οἱ ἔντεκα τίμοι ἄνθρωποι...

ΦΙΛΙΔΗΣ (ἤσυχα, ἤσυχα, κουβεντιαστά, δίχως ἔξαιψη). Ἐγὼ εὔχομαι νὰ βρεθοῦν καμμιά μέρα ἔντεκα ἀτιμοὶ ἄνθρωποι πού, ὡς ἐνόρκοι, νὰ καταδικάσουνε βαρεῖα ἕνα δυὸ τέτιους ἱππότες τῆς τιμῆς γιὰ νὰ ξανασάνει ἡ κοινωνία...

ΡΥΠΑΣ. Καὶ γιὰ νὰ θριαβέψει ἡ ἀτιμία... Εἶσαι παντρεμένος, φίλε μου;

ΦΙΛΙΔΗΣ (σὰ στενοχωρημένος). Εἶμουνα...

ΡΥΠΑΣ. Καὶ λογαριάζεις νὰ ξαναπαντρεφτεῖς;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Μά...

ΡΥΠΑΣ. Αἶ, θές νὰ μάκούσεις; Μὴν ξαναπαντρεφτεῖς... Δὲν ξέρω πὼς τὰ πέρασες μὲ τὴν πρώτη, μὰ μὲ τὴ δεύτερη δὲ θὰν τὰ καλοπεράσεις...

ΦΙΛΙΔΗΣ (χαμογελώντας). Γιατί;

ΡΥΠΑΣ (σοβαρά). Γιατί δὲ θὰ σκοτώσεις ποτὲ ἐσὺ τὴ γυναίκα σου, ἂν τύχει καί...

ΦΙΛΙΔΗΣ. Φυσικά, δὲ θὰ τὴ σκοτώσω.

ΡΥΠΑΣ (κοροιδεφτικά). Σὲ συχαίρω καὶ πάλι!... ὥστε ἔτσι; θὰ τὴν κρατήσεις ἐσὺ ἄν;..

ΦΙΛΙΔΗΣ (στοχαστικά). Μπορεῖ καὶ νὰ τὴν κρατήσω... Μὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰν τὴ σκοτώσω, ἀφοῦ ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος... Τὸ διαζύγιο.. ἢ ὁ σιωπηλὸς χωρισμός.

ΡΥΠΑΣ. Κι ἂν εἶχες καὶ κορίτσι;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Ἄν εἶχα καὶ κορίτσι; Δὲ θὰ μάθαινε τὸ σφάλμα τῆς μητέρας του, ἀπὸ μένα τουλάχιστο... Ἐνῶ ἂν τὴ σκότωνε τὴ γυναίκα μου, εἶναι σὰ νᾶλεγα τῆς κόρης μου ἐγὼ, ναί, ἐγὼ ὁ πατέρας της, πὼς ἡ μητέρα της εἶταν ἀτιμὴ γυναίκα καὶ ἀνάξια νὰ ζεῖ... Γιὰ συλλογιστεῖτε το καλὰ αὐτό.

ΡΥΠΑΣ (κουνώντας τὸ κεφάλι του). Νὰν τὸ συλλογιστῶ!.. Μὰ τὸ συλλογίστηκε καὶ μὲ τὸ παραπάνου! Λυπᾶμαι μονάχα ποῦ δὲ συμφωνῶ καὶ δὲ θὰ συμφωνήσω ποτὲ μαζί σου!

ΦΙΛΙΔΗΣ. Δὲ σημαίνει αὐτό.

ΡΥΠΑΣ. Ναί, δὲ σημαίνει... Μά, φίλε μου, μάθε το ἀπὸ μένα,

πού είμαι μεγαλύτερός σου στα χρόνια... πού έχω και πείρα περισσότερο... πώς ή κοινωνία δὲ στηρίζεται μ' αὐτὲς τις ἰδέες, δὲν προκόβει, σωριάζεται ἐρείπιο καταγίς.

ΦΙΛΙΔΗΣ. Καὶ νομίζετε ἑσείς πὼς ἡ κοινωνία στηρίζεται καὶ προκόβει μὲ τὸ μαχαίρι καὶ μὲ τὸ πιστόλι;

ΡΥΠΑΣ (τραγικά). Μὲ τὴν τιμὴ! καὶ μονάχα μὲ τὴν τιμὴ!.. (τάχ: σὰν κάποιον νὰ θυμῆθηκε) ὦ, νὰ πάρ' ἢ ὀργή! (κοιτάζοντας τὸ ρολοῖ του) Ξέχασα πὼς εἶτανε νὰ περάσω ἀπὸ τὸ σπίτι σοῦ Καλικράτη.

ΦΙΛΙΔΗΣ. Νὰ μὴ σὰς κρατῶ!..

ΡΥΠΑΣ. Καὶ λυπᾶμαι πολὺ... πιστεψέ με... λυπᾶμαι πού κόβω στὴ μέση μιὰ τέτλια ἐποικοδομητικὴ συζήτηση.. Ποῦ ξέρουμε!.. Μπορεῖ στὸ τέλος καὶ νὰ μ' ἐπειθεῖς!

ΦΙΛΙΔΗΣ (ψυχρά). Δὲ θὰν τὸ προσπαθοῦσα αὐτό!.. Μὰ νὰ δεῖτε.. εἶναι ἀνάγκη νὰ βγῶ καὶ γὼ γιὰ μιὰ στιγμή.

ΡΥΠΑΣ. Φοβᾶσαι μήπως μείνεις μοναχός σου; Θὰ σοῦ κρατήσῃ συντροφιά ἡ Μυριέλλα. Αὐτὴ δὲ συμφωνεῖ καὶ κάπως μὲ τις ἰδέες σου!

ΦΙΛΙΔΗΣ. Εὐχάριστο αὐτό!

ΡΥΠΑΣ. Ναι, μὰ καὶ λίγο δυσάρεστο. Κατεβαίνουμε μαζί;

ΦΙΛΙΔΗΣ. Εὐχαρίστως... Μὰ ἐγὼ θὰ τραθῆξω κατὰ τὴν Ὁμόνοια.

ΡΥΠΑΣ. Ἀναγκαστικὰ λοιπὸν θὰ χωρίσουμε στὴν πόρτα, γιατί ἐγὼ εἶμαι γιὰ τὰ Ἐξάρχεια. Καλύτερα ὅμως ἔτσι, γιατί ἀλλιώτικα, εἶτανε φόβος νὰ ξακολουθοῦσαμε τὴ συζήτησή μας καὶ νὰ μαλλιοτραδηχοῦμε καταμεσίς στὸ δρόμο.

ΦΙΛΙΔΗΣ (γελαστά). Δὲν τὸ πιστεύω...

ΡΥΠΑΣ (σοβαρά). Ἄκουσέ με πού σ' τὸ λέω!.. Στὰ ζητήματα αὐτὰ δὲ χωρατεύω ἐγὼ.

ΦΙΛΙΔΗΣ. Δὲ βραδέστε!

(Βγαίνουν κ' οἱ δύο. Γιὰ λίγο μένει ἡ σκητὴν ἀδειανή. Ὑστερα μπαίνει ἡ Μυριέλλα κὶ ἀπὸ πίσω της ἡ Μαρία).

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Ἄκουσε, Μαρία... ὅπως σοῦ εἶπα... Τρία σερβίτσια καί... Μπᾶ! πού πήγανε;

ΜΑΡΙΑ. Τώρα δὲ μόνον κατεβήκανε κ' οἱ δύο τους. Ὁ κύριος, καὶ κείνος ὁ ἄλλος, ὁ μεσόκοπος, πού πολυῶρα σὰν παλαβὸς ἀνέβαινε πέντε πέντε τὰ σκαλιά...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Κιό! Δὲ σὲ ρώτησα γι' αὐτό.

ΜΑΡΙΑ. Κι ὁ κύριος μοῦ εἶπε νὰ σὰς πῶ πὼς σὲ λίγο θὰ γυρίσουνε. Μὰ θὰ φάει κὶ ὁ μεσόκοπος ἐδῶ;

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Αὐτὸ δὲν εἶναι δουλιὰ δική σου. Ἐσὺ τρία σερβίτσια νὰ βάλεις στὸ τραπέζι καὶ νὰ φροντίσεις νὰ εἶναι ὅλα στὴ θέση τους. Μήπως θὰ κατεβεῖ κ' ἡ θειά Ἑλπινίκη σήμερα; Τότε νὰ βάλεις τέσσερα σερβίτσια.

ΜΑΡΙΑ. Σήμερα δὲ εἶναι κὶ ἂν εἶναι πού δὲ θέλει νὰ ἰδεῖ κανένα στὰ μάτια της... Πήγα τὸ πρωὶ νὰν τῆς συγυρίσω τὴν κάμαρα καὶ μόνον πού δὲ μὲ πέταξε ὄξω μὲ τις κλωτσιές.

ΜΥΡΙΕΛΛΑ. Ἡ καχημένη.. ὑποφέρει πολὺ.. τί νὰ σοῦ κάνει!

ΜΑΡΙΑ. Ἐγὼ λέω, κυρία...

ΜΥΡΙΕΛΛΑ (τραβᾷ κατὰ τὴ δεξιὰ πόρτα). Ἄ, ξέχασα... Ὅταν ἔρθει ἡ κυρία Φρόσω νὰ μοῦ τὴ φέρεις ἴσια στὴν κάμαρά μου.

ΜΑΡΙΑ. Κιό, κυρία! (Ἡ Μυριέλλα μπαίνει στὴν κάμαρα) Χμ!.. (συγυρίζοντας τὰ ἐπιπλα) Χαλασμένο μυαλό! (κουνώντας λυπητερὰ τὸ κεφάλι της) Ἐχει δίκιο καμμιά φορὰ ὁ γέρος!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ (Μπαίνοντας μαζί μὲ τὴ γυναίκα του) Μπορεῖ κανεὶς νὰ σὰς κλέψει μιὰ χαρὰ δίχως νὰν τὸν πάρτε μυροδιά.

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Καὶ βέβαια! Ἀπὸ τὴν ὀξώπορτα ὡς ἐδῶ, ψυχὴ! Καὶ ἡ ὀξώπορτα ὀρφάνοιχτη...

ΜΑΡΙΑ. Θὰ τὴν ξέχασε ἀνοιχτὴ ὁ κύριος πού βγήκε ὄξω...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Μπᾶ! Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ κύριος Ρύπας;

ΜΑΡΙΑ. Μὰ σὰς εἶπα, βγήκε ὄξω (σιγανότερα σὰν ἐμπιστευτικά) μαζί μ' ἕνα μεσόκοπο, πού κυνηγάει τὴν κυρά...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ἄλλος πάλι;

ΜΑΡΙΑ. Ἄλλος, κὶ ἄλλος! Καὶ τελειωμὸ δὲν ἔχουμε! ἔτσι δὲ θὰ μείνει κανεὶς καὶ γιὰ μᾶς..

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ (χτυπώντας της πατρικὰ τὰ μάγουλα). Ἐλα! καὶ σὺ παράπονα;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ (κατζουφιασμένα). Σοῦ τόπα χίλιες φορές, Νικηφόρε, πὼς δὲν ἐπιθυμῶ νὰ γίνονται μπροστά μου τέτια χοντροαστεῖα!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Ἐ, τώρα καὶ σὺ!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Αυτό που σου λέω! (στη Μαρία) Και ή κυρία; Βγήκε κι αυτή έξω;

ΜΑΡΙΑ. Σούτ! Είναι στην κάμαρά της... πάει ν' αλλάξει, γιατί μόλις ήρθε και λόγου της απόξω... κι ο μεσόκοπος, ξέρετε με τή λιμα του δέν τήν... Νά πάω νάν τή φωνάξω;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Όχι! Άφισέ τηνε!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Δέ μās βιάζει τίποτα.. Έμεις θά μείνουμε, που θά μείνουμε, απόψε δώ.

ΜΑΡΙΑ. Όστε πέντε σεργίτσια στο τραπέζι;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Πώς πέντε; Δυό θά βάλεις για μένα;

ΜΑΡΙΑ. Μά είναι καλεσμένος κι ο λεγάμενος, ο μεσόκοπος, καλέ!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Έτσι λοιπόν; Καινούργιος κιόλας γαμπρός; Άκόμα δέν ξεμπερδέψανε με τόν άλλοτε...

ΜΑΡΙΑ. Έτσι φαίνεται.

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (από μέσα) Μαρία!

ΜΑΡΙΑ. Έφτασα! (φεύγει).

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ (δυνατά). Είμαστε και μεις εδώ!

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Καλησπέρα σας, κυρία Καλικράτη!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Και κύριε Καλικράτη! Χά! χά! χά!

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ. Μιά στιγμή κ' έφτασα!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Μπα! μπα! με τήν ήσυχια σου, παιδί μου! (στον Καλικράτη σιγανά). Άχ! και νά τήν είχα κόρη!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Μήν τὸ λές! Τὸ κορίτσι δέν κάνει τίποτα άτοπο...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Δέν κάνει τίποτα άτοπο; Και τί πιὸ άτοπο ήθελες νά κάνει άπ' αυτό που κανε; Ν' άφίσει τόν άντρα της, πάνου στους έξη μήνες! Δίχως λόγο!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Κάποιος λόγος θάτανε στή μέση.

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Και βέβαια, κάποιος λόγος... Και τὸ λόγο τὸν ξέρω εγώ.

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ (Μὲ περιέργεια). Τὸν ξέρεις εσύ;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Νά, αὐτή παντρεύτηκε μόνο και μόνο για νά ζωντοχηρέψει... και νά τρέχουνε από πίσω της οί άγαπητικοί.. Ούτε ή πρώτη, ούτε ή στερνή είναι που μεταχειρίζονται τὸ γάμο για νά σκεπάζουν τις κατοπινές μπομπές τους..

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Ά, μπα! Κάθε άλλο... Ξέρεις, ο Ρύπας δέ

χωρατεύει... Πι!.. Μωρέ, μόνο νάν τὸ μυριζότανε ένα τέτιο, θά τήν...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Βρέ, άκου με που σ'τὸ λέω! Κάτι έχω άκουστά... Έπειτα, κι αυτός ο μεσόκοπος, που μās έλεγε ή Μαρία...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Πάντα εσύ κοιτάζεις νά...

ΡΥΠΑΣ (Μπαίνοντας βιαστικά). Ω! Έδώ είμαστε; Καλησπέρα σας! Έγὼ πήγα σπίτι σας... μα ή δουλίτσα σας μου ειπε πως...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Ήρθαμε, βλέπεις, άκάλεστοι. Έχεις κάνα καλὸ φαή;

ΡΥΠΑΣ. Γι' αυτό ίσια ίσια έρχόμουν να σās παρακαλέσω..

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Θέλουμε και παρακάλια έμεις άμα είναι για τὸ τιμημένο τὸ σπίτι σου;

ΡΥΠΑΣ. Νά σου πὼ, Καλικράτη... ο σημερινός σου ο θρίαμβος εΐτανε κάτι που...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Μά τὸ χρέος του έκαμε ο Νικηφόρος, κὺρ Άποστόλη.

ΡΥΠΑΣ. Τόσοι λίγοι κανουν τὸ χρέος τους σήμερα, ώστε όποιος τύχει και...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Μήν τὸ λές, άγαπητέ, αυτό. Η κοινω-νία μας έχει ευτυχώς αρκετούς τίμιους ανθρώπους. Δέ λογαριάζεις πως και άλλοι δέκα ένορκοι με βοηθήσανε νά...

ΡΥΠΑΣ. Λογαριάζω όμως και τ'άλλο.. πως αν ελειτουργε εσύ νάν τους πείσεις με τήν ευγλωττία σου τούς δέκα, θά τούς τραδοῦσε με τις παπαρδέλλες του κείνος ο φαυλόβιος ο Χροιάδης και τότε ο δυστυχημένος ο Φραμελίτης...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Πέτε του, κύριε Ρύπα, γιατί ή μετριοφροσύνη του Νικηφόρου θρια δέν έχει.

ΡΥΠΑΣ. Τούτο ξέρω εγώ, πως αν είμουνα ύπουργός της Δικαιοσύνης, απόψε κιόλας θάν τουστελνα σπίτι του τὸν άνώτερο Ταξιάρχη.

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Άν είσουνα λόγου σου...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Έκείνοι όμως που είναι κοιτάζουσε νά...

ΜΥΡΙΑΕΛΛΑ (μπαίνοντας). Καλησπέρα σας! Άργησα λίγο, μά...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Κυρά μου!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Κοκκώνα μου!

ΡΥΠΑΣ (χαδιάρικα). Νά μὴν τὴν ἀγαπάτε καθόλου.. μὰ καθόλου! Ἡ κυρία ἀπὸ δῶ... ξέρετε; πρωτίτερα μὲ τὸν κ. Φιλίδη..

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ (χαμογελώντας πονηρά). Μὲ τὸ μεσόκοπο πού μᾶς ἔλεγε ἡ Μαρία;

ΜΥΡΙΑΛΛΑ. Ἡ Μαρία εἶναι ἀνόητη.

ΡΥΠΑΣ. Ὁ κ. Φιλίδης ὑποστήριξε πῶς... Μὰ νὰ τὸνε κ' ἔρχεται πάνου στὴν ὦρα. Κατὰ φωνή.. πού λένε.

(Μπαίνει ὁ Φιλίδης καὶ ἡ Φρόσω)

ΜΥΡΙΑΛΛΑ (χαρούμενα). Μπα! Φροσάκι μου! Καὶ μὲ τὸν κ. Φιλίδη; Τὸν ἐγνωρίζεις;

(Ὁ Φιλίδης συσταίνεται ἀπὸ τὸ Ρύπα στοὺς Καλλικράτηδες)

ΦΡΟΣΩ. Μὲ τὸν κ. Φιλίδη; Γνωρίζομαστε ἀπὸ καιροὺς καὶ χρόνια! Νά, ἀπὸ τὴν δεξώπορτά σου ἴσαμε δῶ.. Δὲν εἶναι ἀρκετὸς χαιρὸς;

ΜΥΡΙΑΛΛΑ. Ἄχ! πονηρή!

ΦΡΟΣΩ. Ἐγὼ ἢ ἐσύ; Φοβήθηκες, φαίνεται νὰ μὴ σοῦ τὸν πάρω.

ΜΥΡΙΑΛΛΑ. Νὰ μοῦ τὸν πάρεις; Μὰ ὁ κ. Φιλίδης εἶναι φίλος μου.

ΦΡΟΣΩ. Καὶ σοῦ τὸν εἶπα ἐγὼ ἐχθρό σου;

ΡΥΠΑΣ. Μάλιστα, αὐτὸ εἶναι! Ὁ κ. Φιλίδης ὑποστήριξε πῶς δὲν ἔχει ὁ ἄντρας δικαίωμα νὰ κανονίσει τὴ ζωὴ τῆς γυναίκας του. Πῶς κείνος πού σκοτώνει τὴ γυναίκα του γιὰ λόγους τιμῆς εἶναι κοινὸς δολοφόνος... κ' εὔχεται ἀκόμα νὰ βρεθοῦνε δώδεκα ἄτιμοι ἄνθρωποι πού, ὡς ἐνορκοί...

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Καλὲ τ' εἶν' αὐτά;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Εὐτυχῶς δὲ θὰ βρεθοῦν ποτὲ οἱ δώδεκα αὐτοὶ ἄτιμοι, γιατί ἡ Πολιτεία φροντίζει κ' ἐκλέγει τοὺς ἐνορκοὺς (κομπαστικά) μεταξὺ τῶν τιμῶν ἀνθρώπων!

ΦΙΛΙΔΗΣ. Πού ξέρετε ἂν μὲ τὸν καιρὸ, ἡ Πολιτεία δὲν ἀλλάξει τὸ φαή! Ὅλα ὅσο πᾶνε καὶ καλλιτερεύουνε...

ΦΡΟΣΩ. Φυσικά, θάρθει κι αὐτὴ ἡ μόδα μὲ μέρα!

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξει ἀπ' αὐτὴ τὴ μόδα!

ΜΥΡΙΑΛΛΑ. Μὰ λέτε, νὰ βυστάξει σ' αἰῶνα τὸν ἅπαντα αὐτὴ ἡ σημερινὴ μόδα τῆς τιμῆς;

ΡΥΠΑΣ. Κόρη μου!.. Τὸ λὲς μόδα αὐτό, κόρη μου; μπροστά μου τοῦλάχιστο μὴ μιλάς ἔτσι... Δὲ θέλω νὰ μιλάς ἔτσι μπροστά μου.

ΜΥΡΙΑΛΛΑ. Μὰ γιατί θυμώνεις ἔτσι, πατέρα;

ΡΥΠΑΣ. Γιατί θυμῶνω; Δὲν ξέρω μόδα καὶ ξεμύδα ἐγώ... Ἐγὼ ξέρω τιμὴ μοναχά. Καὶ γιὰ τὴν τιμὴ του κανεὶς ὅλα πρέπει νὰν τὰ θυσιάζει!

ΦΙΛΙΔΗΣ. Κ' ἐπιμένετε σοβαρά, πῶς μὲ τὴ δολοφονία στεριώνεται καὶ σώζεται ἡ τιμὴ;

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ. Ἐγὼ τοῦλάχιστο τὸ ἐπιμένω.

ΚΑΛΙΚΡΑΤΑΙΝΑ. Καὶ γὼ τὸ ἴδιο.

ΦΡΟΣΩ (σιγὰ στὴ Μυριέλλα). Καὶ ὅμως λένε πῶς ἡ κυρὰ Καλλικράταινα στὰ νιάτα τῆς...

ΜΥΡΙΑΛΛΑ (χαμογελώντας). Ξέρω... ξέρω.

ΡΥΠΑΣ. Κύριε Φιλίδη, δὲ θέλω νὰ πῶ πῶς λυπήθηκα πού σὰς γνώρισα, μὰ πρέπει νὰ ξέρετε πῶς στὸ σπῆτι μου μέσα δὲν ἐπιτρέπω τέτιες κουβέντες. Πρέπει νὰ ξέρετε ἀκόμα πῶς τὸ σπῆτι τοῦτο στάθηκε τίμιο, γιατί ἐγὼ τὸ θέλησα, γιατί ἐγὼ, μὲ τὰ χέρια μου... ναί, μὲ τὰ χέρια μου... μὲ τοῦτα δῶ τὰ χέρια... τὸ στήριξα...

ΜΥΡΙΑΛΛΑ (πέφτοντας στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Φρόσως μ' ἀναψήλητό). Μητέρα μου!.. Φτωχὴ μου μητέρα!

(Τελιώνει τὸ Α'. μέρος)

ΧΥΝΟΠΩΡΙΑΤΙΚΑ

I

Χυνόπωρο τεντώνει τὰ φτερά του
στά ξεραμένα κλώνια τῆς ζωῆς,
κι ἀνθοῦνε τ' ἀσφῶδέλια τοῦ θανάτου
στά χλωμιασμένα μάγουλα τῆς γῆς.

Οἱ προμηνηῦτρες κυκλαμιές στά βράχια
φουντώνουνε κι ἀξαίνουνε θρασά
κι οἱ γλεντοκόποι—τὰ στερνὰ βατράχια
κοάζουνε στά πράσινα νερά.

Ἐεσποῦνε οἱ σοροκάδες στ' ἀκρογιάλι
μέ κύματα γκριζόθολα κι ἀφροὺς
καὶ τὸ χλωμὸ γιουλάκι στ' ἀνθογυάλι
μαράθηκε πρὶ δεῖ τοὺς χαλασμούς.

ᾠ! πόσο εὐτυχισμένο τὸ γιουλάκι
ποὺ σβύνει στ' ἀνθογυάλι τῆς ψυχῆς
πρὶν ποτιστεῖ μέ τὸ φριχτὸ φαρμάκι
τῆς ξεραμένης κι ἀχαρῆς ζωῆς.

II

Σκέλεθρα τὰ κλαδιὰ τῆς ἀκακίας
σμίγουνε τῇ γυρμένη πιπεριά
τοῦ δρόμου, καὶ στά φύλλα τῆς λαγνείας
θαρρεῖς ζητοῦνε νὰ βρουνε φωλιά.

Μὰ κ' οἱ φωλιές ριχτήκανε στὸ δρόμο
καὶ φύγανε τ' Ἀπρίλη τὰ πουλιὰ
κυνηγημένα ἀπ' τῆς ζωῆς τὸ Νόμο
νὰ πάνε σ' ἄλλα κλίματα θερμά.

Νὰ πάνε στῆς ἀγάπης τὸ λημέρι
νὰ στήσουνε τὴν ἄσπρη τους φωλιά
στ' ἀπέραντο τῆς μέθης χαραμέρι
μέ πίπισμα χαρᾶς καὶ μέ φιλιά.

ᾠ! μιὰ φωλιά!... Στὴν ἀγκαλιά σου. Ἀγάπη,
γυρμένος ἀνακούφιση ζητῶ
καὶ πνίγω στά φιλιὰ σου τὸ δρολάπι
τοῦ πόνου, καὶ μεθάω, καὶ τραγουδῶ!

III

Γυρμένα τ' ἀγ.οκλήματα στὸ χῶμα
φιλοῦνε τὰ χρυσάνθεμα θερμὰ
καὶ πλέκουνται τὰ δάχτυλα στὸ σῶμα
τῆς νεκρωμένης γῆς ὀρμητικά.

Ματώνουνε τὰ ρόδα στὸ γιορτάσι
κ' εἶναι οἱ κισσοὶ σὰν κάποιοι Σειληνοὶ
ξώφρενοι, κ' ἡ λαγνεία ἔχει ἀγκαλιάσει
τὸ ξεραμένο τῆς ἰτιᾶς κορμί.

Μιὰ πάλη, μιὰ προσπάθεια νὰ βγοῦνε
πέρ' ἀπ' τὰ βρόχια τοῦ ἄσπλαχνου ρυθμοῦ
θαρρεῖς κάπιες ζωοῦλες λαχταροῦνε
μέ τὴν τρελλὴ γιορτὴ τοῦ μεθυσιοῦ.

Τοῦ κάκου! Σὰν ποτάμι εἶναι χυμένη
στὸν ἄνθρωπο τῆς Μαίρας ἢ γραμμῆ.
—ᾠ! ἐσὺ ψυχὴ μου πέτα λυτρωμένη
στά τρίψηλα τοῦ πόθου μου σεμνή!

Ι Δ Ε Α

Ἄς βόγγει γύρω ἢ πίκρα τοῦ θανάτου
Καὶ σὰν ὄχιά ἄς σφυράει καὶ σὰν ἀστρίτης,
Ἄκρατος ὁ καημὸς καὶ κυβερνήτης
Δὲν ἄπλωσε σὲ μένα τὰ φτερά του.

Σὲ φῶς Ἡλίου χρυσόλαμπρου ἀπὸ κάτου
Ἄς δείχνει ἢ θλίψη ἀδρή τῆ δύναμή της,
Χαίρουμαι γὰρ σὰ γλάρος πελαγίτης
Ἀπάνου ἀπὸ τὰ κρῖνα τοῦ κυμάτου.

Μιά Ἰδέα φτεροκοπáει καὶ μ' ἀνυψώνει
Καὶ στίς χαρᾶς μὲ πάει τὰ χρυσαλώνια,
Γύρω ἄς βογγοῦνε οἱ ὄχρητες καὶ οἱ φτόνοι.

Λύρα γὰρ μὲ τὸ κλάμα εἶν' Ἀπολλώνια,
Γ:ὰ μένα οἱ πόνοι, γάμοι, πανηγύρια,
Καὶ στίς χαρᾶς τους πίνω τὰ κροντήρια.

ΛΟΓΙΑ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

Νύχτα πάλι μὲ σύντυχες στὴν ξεχασμένη στρατά,
Δίπλα ἀπὸ τοὺς ἀσφόδελους μεσ' στὸ γλαρὸ χωράφι.
Κάποιοι καημοὶ μὲ πλάνειψαν, κάποια ὄνειρά μου ἀκράτα,
Κ' ἡ Μοίρα μου ἢ ἀξειδιάλυτη—ποιὸς ξέρει τί μου γρά-
[φει ;—

Τώρα πού οἱ κρότοι σώπασαν νύχτα νανούρισέ με
Μὲ τὸ γλυκὸ κι' ἀπόκοσμο τραγούδι τῆς γαλήνης·
Στὴν ἐρημιὰ πεντάρφανος· σκῦψε καὶ δίπλωσέ με,
Μὲ τ' ἀπαλὰ χρυσόπεπλα τῆς μαγικῆς σελήνης.
Κι' ἄσε με δῶ νὰ κοιμηθῶ δίπλα στ' ἄσπρο λιθάρι,
Πνιγμένος μὲς στίς μυρουδιές πού χύνουν γύρω οἱ μό-
[σχοι,

Νὰ νοιώσω ἄδεια τὴ σκέψη μου, καὶ μόνο στὸ χορτάρι
Ν' ἀκούω τ' ἀλαφροπάτημα κάποιου λαγοῦ ποῦ βόσκει.

ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΕΣ

ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Στὰ κύματα ἔστησε χορὸν ἢ μπόρα ἢ ξελογιάστρα
καὶ τὰ κυλάει στὰ τάρταρα καὶ τὰ σηκώνει ὡς τ' ἄστρα.
Μὰ πέρα, βλέποντας θολὰ τὸν οὐρανὸ πού ἀστράφτει,
σταυροκοποῦνται ἀμίλητα τὰ γονικά τοῦ ναυτή.

ΚΑΗΜΟΣ

Μαύρη καντήλα τοῦ σπιτιοῦ, πού τὸ θαμπὸ τὸ φῶς σου,
ἀθῶο παιδί μ' ἐγλώμιανε γονατισμένο ἐμπρός σου,
πάλι κινáει καὶ σέρνει με ἢ ὄψη σου ἢ θλιμμένη,
μὰ κάποια Κίρκη τὴν ψυχὴ μου τὴν κρατάει δεμένη.

ΚΡΥΦΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Προσκυνητὴς στ' ἀπόκοσμα τῆς φαντασίας παλάτια,
ἀπόστασα ποθώντας τὴν μιὰν Ὀρφικὴ Εὐρυδίχη.
Τραβώντας τώρα σιγαλὰ στ' ἀρχαία τὰ μονοπάτια,
νοιώθω ν' αὐξάινη μέσα μου τῆς πίκρας τὸ σκουλήκι.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ

ΠΥΡΟΦΑΝΙ

Νύχτα γλυκιὰ! Πλάτια γαληνεμένη
στοῦ γκόλφου τὴν ἀγκάλη ἀποκοιμήθη
διάφαν' ἢ θάλασσα κι οὔτε σβυμένη
δὲν τῆς χαιδεύει ἀνάσα τάγνὰ στήθη.
Μὲ τοῦ δαδιοῦ τὴ φλόγα φουντωμένη
στὴν πλώρη, μιὰ βαρκοῦλα ἀργοολανήθη,
καὶ τοῦ σκυφτοῦ ψαρά ἢ ματιὰ στημένη
τοῦ γαλανοῦ γιालοῦ ψάφνει τὰ βύθη...
Χράπ! Τὸ μακρὸν κατέβηκε καμάκι:
Πνιχτὸς ὁ κρότος ἀπὸ κάτου ἀνέβη.
Καὶ νά, πού ἕνα γταπόδι, ἕνα λαυράκι,
στὰ μυτερά του δόντια καρφωμένο,
σπαρτάρει, περιπλέκεται, ἀναδεύει
καὶ σβύνει στὸ καλάθι πεταμένο!

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ. Στις 2 του Νοέβρη δόθηκε στο Δημοτικό Θέατρο Κοντσέρτο τραγουδιού από τη δεσποινίδα Φωτεινή Σκαρμαγκά, νεοφερμένη από το Παρίσι μαθήτρια της ξακουστής Ρόζας Καρόν. Η νέα κοντράλτα με φωνή γυμνασμένη, πλούσια, ήρεμη και καλόστροφη, έδειξε τη διαλεχτή της τέχνη με 14 κομμάτια, το καθένα και με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σ' όλα της τα τραγούδια διακρίθηκε το στερεό, μετρημένο, τεχνουργημένο με πίστη περπάτημα του ταλέντου της. Όμως ξεχωρα, το «Έξιλαστήριον ἄσμα» του Μπετόβεν, με τις τόσες λεπτές και κρυμμένες δυσκολίες του, ή δ. Σκαρμαγκά το απόδωσε με μιὰ πρωτόφαντη δύναμη, που την ανεβάζει σε παινεμένη τεχνίτρα, με το μέλλο δικό της.

ΕΚΘΕΣΗ. Στη σάλα της Έταιρίας ρεκλάμας «Κόκ Ρούζ» άνοιξε έκθεση ζωγραφικής μ' έκθετες τους καλλιτέχνες Φρίξο Άριστέα, Μαυριλάκο και Παπαδημητρίου. Οί δύο πρώτοι είνε γνωστοί κ' από άλλες τους εργασίες, ο Παπαδημητρίου όμως, που πρώτη φορά μās δείχνει σειρά δόλικερη από έργα του, φανερόνεται γελοιογράφος και λεπτός ελαφρός ζωγράφος ξεχωριστής γραμμής. Η τέχνη του έχει κάτι το ιδιαίτερα ζωντανό, το μελετημένο, το αποδομένο με χάρη, δίχως χοντροκοπιά και κοινοτοπία. Τέτοια χαρίσματα συγκεντρωμένα, μās δίνουν άπειρες έλπίδες για τη νέα μας τέχνη, που στον τόπο μας δεν μπορεί να έχτιμηθει καθώς άληθινά το άξιζει.

Στά πορτραίτα του μέσα διακρίναμε δημιουργημένους με ζωντανές γραμμές τους συνεργάτες μας Παλαμά και Ρήγα Γκόλφη.

ΒΩΜΟΣ. Μ' αυτό τον τίτλο βγήκε καινούριο «Δεκαπενθήμερο λογοτεχνικό περιοδικό» στο σχήμα και στη φόρμα, έσωτερική κ' έξωτερική, της μακαρίτισσας «Αρμονίας». Από τα δυο πρώτα φύλλα του που είδαμε ξεχωρίσαμε το «Εικόνησμα» του Παλαμά και τα ακόλουθα τετράστιχα άπ' «Το πρώτο θέρισμα» του Κ. Θ. Παπαθεοφίλη :

Έμοισα κάποια έποχή με δέντρο του φθινόπωρου
τά φύλλα του που τα σκορπώ στο χώμα μαδημένα
ό άγέρας—και τα παραιτεί κάτω στη γή τρεμάμενα
σά μες στη βαρχειμωνιά πουλάκια παγωμένα.

Μά όμως και πάλιν έμοιασα κ' ενάντια του φθινόπωρου
σάν ένα δέντρο δλόανθο πάνθει το καλοκαίρι
που δεν τ' άρπάξει τ' άγριο της χειμωνιάς το φύσημα
τ' άνη του, μιὰ που τάκοψεν εύγενικά ένα χέρι.

Ό «Βωμός» δημοσιεύει και κριτικές που τα έννέα δέκατα άπ' αυτές μπορούσαν και να λείπουν, άφου ούτε τους κριτές ούτε τους κρινόμενους όφελούν καθόλου. Νά, λ. χ. μιὰ κριτική για τον κ. Βουτυρά, μιὰ για τον Πορφύρα κτλ.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ. Πέθανε ο άγαπημένος φίλος και συνεργάτης μας Μ. Μαγκάκης. Μιὰ δυο έφημερίδες γράψανε λίγα λόγια για το θάνατό του, μιὰ μάλιστα τον τιλοφόρησε και .. **μαίτρο.** Ό άμμοιρος ο Μανόλης, που εΐτανε τόσο έξυπνος και τόσο χαριτωμένος και που όλα τα σάρκαζε, θά ξεκαρδιζότανε στα γέλια άν τον έλεγε κανένας έχτρος του μαίτρο. Ό Μαγκάκης εΐτανε ένας ξεχωριστός νέος, πολύ μορφωμένος, μ' άρκετό γούστο, μὰ δύσκολος, τρομαχτικά δύσκολος, τόσο δύσκολος που πέρασε όλη τη ζωή του επικρίνοντας τους άλλους. Με λίγα λόγια, εΐταν ένας νέος που κάτι θά μπορούσε να κάμει μὰ που δε θέλησε ή δεν τα κατάφερε να κάμει τίποτε.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Ό,τι γίνεται σήμερα στην Εύρώπη για τη Νεοελληνική Φιλολογία, φαίνεται πως δεν είναι βολετό να γίνει στον εύλογημένο μας τόπο. Μετά τις θαυμαστές όμιλίες του Ψυχάρη στη Σορμπόνη και τις βαθυστόχαστες μελέτες του Ρερνοί για τα Νεοελληνικά Γράμματα, νά, και οί άκαδημαϊκές διαλέξεις του καθηγητή Σίμου Μενάρδου στο Βασιλικό Πανεπιστήμιο της Λόντρας. Άρχινάνε, καθώς μαθαίνουμε, τα Χριστούγεννα και θά γίνουνε δώδεκα στη σειρά με θέμα τη σύγχρονη Έλληνική Ποίηση. Πόσο δε χαρόμαστε γι' αυτό! Μά, και πόση λύπη δεν αιστανόμαστε να βλέπουμε το δικό μας Πανεπιστήμιο πνιγμένο στο σχολαστικισμό και στην πρόληψη!! Δεν θά πνοισει κι εκεί μέσα ένα κάποιο άεράκι συγχρονισμού με την καθιέρωση μιās έπίσημης έδρας για τη Σύγχρονη Λογοτεχνία;

Κ. ΜΑΛΕΑΣ. Στο «Βαλκανικό Ταχυδρόμο» (29, 10, 918. σελ. 1) δημοσιεύεται το ακόλουθο σημείωμα για τον ξεχωριστό καλλιτέχνη μας **Μαλέα :**

«Στον δυνατό Πολίτη ζωγράφο κ. Μαλέα χρεωστούμε μιὰ συγκίνησι όχι μόνο στιβαρή και ειλικρινή μὰ και έπίκαιρη, άν μπορού ή να πη κανείς.

Έκθέτει σε μιὰ βιτρίνα του Έλευθερουδάκη 9 πίνακες από την

Πόλη, όκτώ τοπία και μιá φανταστική σύνθεσι εμπνευσμένη από ένα όνειρό του γύρω στην 'Επιτάλοψη.

Στά έργα αυτά έχει κανείς να θαυμάση την στερεότητα του σκελετού, την θετικότητα του σχεδίου και την σταθερότητα της πινελιάς, στοιχεία που όλα προδίδουν τον εμπνευσμένο και δυνατό μαίτηρ.

Η ατμόσφαιρα στην όποια βυθίζει ό τεχνίτης τους τά έργα αυτά είναι πάλιν ατμόσφαιρα όνειρου. 'Αλλά καμμιά πραγματικότητας δεν φαίνεται τόσοσ άκριβής, —όχι άπλώς τόσοσ ωραία—όσον τό όνειρον ενός καλλιτέχνη σάν τον Μαλέα.

'Αποδίδει έτσι με μιá πιστότητα που σέ καταλήσσει και σέ καταθέλγει, την τόσοσ δύσκολη, την σχεδόν ασύλληπτη ατμόσφαιρα, έκείνον τον δυσκολοζωγράριστον νοτισμένον άέρα της Πόλης και του φαντασμαγορικού λιμανιού της.

'Η «Δύσι στην Πόλη» και οι δύο «Πύργοι του Λεάνδρου», πρό πάντων είναι τρεις μικροί πίνακες που τους κάνουν μεγάλους τά ποσά της Τέχνης και της ευγενείας, που κλείνουν μέσα τους.

'Ωραιότατη στην σύλληψί της και άβρόιατη στην άπόδοσί της είναι και η φανταστική σύνθεσις του, που υμβολίζει τό φανέρωμα του άναμενομένου μεγάλου Ποιητού της 'Ελλάδος, τον όποιον ό Μαλέας, του άρέσει να τον περιμένη άπ' την Πόλη »

Η ΝΤΑΝΤΙΣΤΑ. Τό παριζιάνικο δήγμα της κ. 'Ιουλίας Περασάκη που δημοσιεύουμε στις πρώτες σελίδες, ελπίζουμε πως θάν τό τιμήσουνε με την προσοχή τους οι διάφοροι κριτικολόγοι και νεαροί έστέτ. Φυσικά, άξιοθαύμαστη είναι η ζωή της ταβέρνας και δίνει πλούσιο υλικό για δήγμα, μα κ' έξω από την ταβέρνα ύπάρχει ζωή, ύπάρχουν κι άνθρωποι που μπορούνε να χορηγήσουν σ' ένα τεχνίτη δηγηματογράφο υλικό πλούσιο για δήγμα. Κ' ένα κομμάτι της τέτιας ζωής κ' έναν τέτιο τύπο μās τά δίνει τόσο ζωντανά με την άριστοτεχνική της πέννα η κ. Περασάκη σήμερα. 'Όσοι νιώθουν από δήγμα και φτάσανε όπωσδήποτε ίσαμε τον Παρορίτη κ' ίσαμε την κ. Περασάκη, δέ θά δυσκολευτούνε να παραδεχτούν άνεπιφύλαχια όσα γράφουμε.

ΑΔΑΜ. Παίχτηκε κ' ένα έργο εύσυνείδητο, από "Έλληνα γραμένο, τούτο τό καλοκαιρι στο «Θέατρο Κυβέλης», χωρίς νάχει την έπιτυχία της «Κόρης των Κυμάτων, Κριμάτων, Χρημάτων κτλ.». 'Ο κ. Παξινός, ό συγγραφέας του, σέβεται και τον έαυτό του και τό θέατρο και για τούτο δέν τά κατάφερε να γράψει ακόμα έργο ταμιακής και κομπολημυρικής έπιτυχίας. Του εύχόμεθα και του συσταινουμε να μην άλλαξοδρομήσει, άφου άργά η γρήγορα μιá μέρα θά μορφωθεί κ' εδó κάπιο

κοινό που να μη θρέφεται μόνο με θεατρικά πίτουρα μα να ζητάει και κάπια άνθρωπινότερη θροφή. Οι λίγοι έχτιμοούν την ευγενικιά προσπάθεια του κ. Παξινού κι' αυτό, θαρρούμε, είναι άρκετό να του δυναμώνει την έπιμονή του.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ. 'Ο φιλελληνικώτατος κ. Atchley της 'Αγγλικής Πρεσβείας έβγαλε ένα βιβλίο γεμάτο πληροφορίες πολύτιμες και δοκουμένα, άγνωστα σε μās τά περισοότερα, για τη ζωή και τη δράση του Βύρωνα στην 'Ελλάδα. Τό πως έζησε και τό πως ευεργετικά έδρασε στον τόπο μας ό μεγάλος 'Εγγλέζος ποιητής και τρισδοξασμένος φιλέλληνας, θάν τά βρήτε, με όλα τά καθέκαστα, στο σημαντικό αυτό βιβλίο, που για να τό γράψει ό κ. Atchley δέ λογάρισε ούτε κόπους ούτε έξοδα, άφου για να εξακριβώσει διάφορα άμφισβητούμενα περιστατικά σχετικά με τη ζωή του και με τη δράση του, ανάγκαστηκε να ταξιδέψει στην 'Ηπειρο και σ' άλλα μέρη που μπορούσανε να του χορηγήσουνε ό,τι του χρειαζότανε. Τό βιβλίο στολίζεται με όμορφες εικόνες και με την άθάνατη μετάφραση των «Νησιών της 'Ελλάδας» του 'Αργύρη 'Εφταλιώτη και τυπώνεται σήμερα έλληνικά, μεταφρασμένο από τον κ. Κ. Τρικογλίδη, για να τυπωθεί άργότερα κ' έγγλέζικα.

ΔΙΑΒΟΔΟΣΚΟΡΠΙΣΜΑΤΑ. 'Από μερικά άνέκδοτα τραγούδια του μακαρίτη Γ. 'Αβάζου, που βρεθήκανε στα ρουτάρια του «Νουμά», δημοσιεύουμε δυό σήμερα. 'Αργότερα κι' άλλα.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ. 'Απ' τά λίγα φωτοπεριχυμένα διαμαντίκια που άφησε στη ζωή ό Μαγκάκης, είναι και τό παρακάτω τετράστιχο που μās έδωσε ό Νίκος Βέλμος, πάνω σε μιá κουβέντα για τον άλησμόνητο φίλο μας.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

'Άλλο! σου! Κ' εΐτανε γραφτό στη δυστυχία να λυώσης·
Κι' έμε για να μοιράζουμε μαζί σου κάθε πόνο
Ποτέ δέν σουπα σ' αγαπώ, μα κι αν στο πώ θά νιώσης
Ίπόσ' είναι η πίκρα ενός καημού που έρωτας είναι μόνο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

— Ἄπ' τὸ σημερινὸ τεύχος ἀναλαβαίνει καὶ πάλι τὴ διεύθυνση τοῦ «Πυρσοῦ» ὁ Πάνος Ταγκόπουλος, πού γύρισε στὰ μέσα τοῦ Νοέβρη ἀπ' τὸ Μείωπο.

— Γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ σημερινοῦ φύλλου μᾶς βοηθήσανε μὲ τὴν τακτικὴ τους συνδρομὴ στὸν «Κορβανᾶ» ὁ Ρήγας Γκέλφης, Κώστας Παρορίτης, Ἄγης Λεβέντης καὶ Διαμαντῆς Παπαδήμας. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ νομίζει πὸς θάτανε καλλίτερη συνδρομὴ γιὰ τὸν «Πυρσοῦ» ἢ διὰδοσὴ του σὲ κύκλους πού διψᾶνε γιὰ φιλολογία μὰ δὲν βρίσκοντε τίποτε τῆς προκοπῆς νὰ διαβάσουνε, γι' αὐτὸ κατὰ γερὰ τὸν ἰσχνότατο Κορβανᾶ καὶ παρακαλεῖ ὅσους θέλουνε νὰ συντρέξουνε τὸν «Πυρσοῦ» καὶ μαζί μ' αὐτόνε καὶ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀγνῆς Λογοτεχνίας, νὰ ρίξουνε τὴ συνδρομὴ τοῦ Κορβανᾶ στὴν ἐγγραφή νέων συνδρομητῶν, ἔτσι πού νὰ δίνουνε καὶ σ' ἄλλους μιὰν εὐχαρίστηση καὶ οἱ φίλοι μας νὰ μὴ βαραινῶνται μὲ περιττὰ ἔξοδα.

— Ξανασυσταίνουμε τὰ χειμωνιάτικα Σαββατόβραδα. Θὰ γίνονται στὸ Γραφεῖο τοῦ «Πυρσοῦ», Οἰκονόμου 4, στὶς ἔξη τ' ἀπομεινόμερο καὶ θάναί λεύτερα σὲ κάθε φίλο τοῦ Περιοδικοῦ καὶ τῆς Ἰδέας. Στὰ Σαββατόβραδα αὐτὰ πού θάχουνε περισσότερο φιλικὸ χαραχτήρα παρά λογοτεχνικὸ, καθὼς τὰ ξέραμε, θὰ μπορεῖ ὁ καθένας, ἔξω ἀπὸ τίς φιλικὲς κουβέντες νὰ διαβάξει κι ὅ,τι ἀνέκδοτο ἔχει.

— Στὸ ἐρχόμενο φύλλο τοῦ «Πυρσοῦ» θὰ τυπώσουμε τὸν Ἐπίλογο ἀπ' τὴν Ἄ ν α γ έ ν η σ η τοῦ Ἄγγλου αἰσθητικοῦ Walter Pater, πού τὸ ἔργο του κουβεντιάζεται τόσο τελευταῖα στ' Ἀλεξανδριανὰ Γράμματα καὶ στὸ δικόνε μας κύκλο.

— Γράμματα, συντρομέσ, κι ὅ,τι ἄλλο πού εἶναι γιὰ τὸν «Πυρσοῦ» παρακαλοῦμε νὰ στέλνεται στ' ὄνομα τοῦ Πάνου Ταγκόπουλου, Οἰκονόμου 4.

— Περρασμένα τεύχη τοῦ «Πυρσοῦ» βρίσκονται στὰ Γραφεῖα μας καὶ στὸ Βιβλιοπωλεῖο Γ. Βασιλείου, Σταδίου 42.

— Ὁ «Πυρσοῦ» ἀνταλλάσσεται μόνο μὲ φιλολογικὰ περιοδικὰ καὶ κρίνει κάθε λογοτεχνικὸ βιβλίον πού θὰν τοῦ σταλεῖ σὲ δυὸ ἀντίτυπα.

— Δωρεάν δὲ στέλνεται σὲ κανένα.

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα ἰδρύθη ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων κεφαλαιούχων

Κεφάλαιον Μετοχικὸν Δρ. 6,000,000

Καταβεβλημένον » 1,500,000

Ἀποθεματικὸν » 1,820,000

ΕΡΓΑΣΙΑΙ :

- Ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα πωλεῖ συνάλλαγμα ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἀγοράζει ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.
- Εἰσπράττει γραμμάτια τρίτων καὶ τοκομερίδια.
- Πωλεῖ καὶ ἀγοράζει παντὸς εἶδους χρεώγραφα καὶ λαχειοφόρους ὁμολογίας.
- Χορηγεῖ δανεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ κοσμημάτων.
- Δέχεται καταθέσεις εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμία καὶ καταθέσεις ταμιευτηρίου.
- Ἐν γένει δ' ἐκτελεῖ πᾶσαν ἐργασίαν τραπεζιτικῆς φύσεως.

Γενικὸς Διευθυντῆς Δ. ΔΟΒΕΡΛΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κεφάλαιον καταβεβλημένον Δρ. 3,000,000

Δεωφόρος Πανεπιστημίου 26

Α'. Τραπεζικαὶ ἐργασίαι

Προεξοφλήσεις, δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ τίτλων. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων καὶ ἐνεχυρογράφων Γενικῶν Ἀποθηκῶν. Ὑπηρεσία ἐκτελωνισμοῦ, παραλαβῆς καὶ πωλήσεως ἐμπορευμάτων διὰ λογαριασμὸν τρίτων. Ἐκτελέσεις ἐντολῶν Χρηματιστηρίου. Ἀνοίγματα πιστώσεων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ (credits confirmés). Ἐκδόσεις δανείων.

Β'. Οἰκονομικαὶ ἐργασίαι

Μελέτη, ἴδρυσις καὶ ὁργάνωσις καὶ ἄλλων Ἐταιρειῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων γεωργικῶν, βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν, μεταλλευτικῶν, συγκοινωνίας καὶ τεχνικῶν. Στατιστικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ μελέται.

Ἦραι συναλλαγῶν 8,30 μέχρι 12,30 μ. μ.

ΠΡΟΝΟΙΑ,

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΠΥΡΟΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

Συνάπτονται ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ παρὰ τῶν κ. κ.

Δαϊκῆς Τραπεζῆς, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, Τηλ. 4—31	
Μπιφῆ καὶ Κράλλη, Καπνικαρέας 7 β	» 4—60
Α. Δεναζῆ καὶ Σ-ίας, Σταδίου 11	» 8—39
Ν. Θωμῖδη, Σταδίου 56,	

Ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ ὑπὸ τῶν κ. κ.

Δαϊκῆς Τραπεζῆς, Λεωφόρος Μακρῆς Στοᾶς	Τηλ. 1—21
Κ. Ζαλακώστα, Λεωφ. Σωκράτους 63	» 2—90
Σπουργίτη, Πάρρη καὶ Σ-ίας, Μ. Στοᾶς	» 3—85
Ἀδελφῶν Σαράντη, Μέγαρον Σφυράκη	» 3—43
Ἰερωνύμου καὶ Δρακοπούλου, Πλατεία Καραϊσκάκη 12	
Ζαῖρη καὶ Ποντικοῦ, ὁδὸς Σκουζέ 1	

καὶ ὑπὸ τῶν Γενικῶν Πρακτόρων κ. κ.

Ἀδελφῶν Δάνου καὶ Σίας

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Πεσμαζόγλου 4

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Νικητα 8. Τηλ 1—87

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀνώνυμος Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία
ἐγκριμένη διὰ Β. Διατάγματος. Ἡ μεγαλύτερα τῶν Ἑλλη-
νικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν. Ἔδρα ἐν Πειραιεῖ.

Κεφάλαια ἐξ ὀλοκλήρου καταβληθέντα

Δραχ. 5,000,000

Ἀσφάλεια κατὰ κινδύνων θαλάσσης καὶ πολέμου
ἐπὶ σκαφῶν καὶ ἐμπορευμάτων.

Ἀσφάλεια κατὰ κινδύνων ΠΥΡΟΣ ἐπὶ κτιρίων, ἐμπο-
ρευμάτων, ἐργοστασίων κλπ.

Γενικὸς Πράκτωρ ἢ Τράπεζα Πειραιῶς. Πρακτορεῖον
ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Σταδίου 42.

Τηλέφωνον 12—14

Διευθυντῆς Πρακτορείου Δ. Α. ΤΕΡΖΑΚΗΣ